

De hoofdofficier van Justitie vraagt uw aandacht voor het volgende:

Een praktijkgericht
juridisch onderzoek naar
de inzet van
opsporingsberichtgeving
als inmenging in artikel
8 EVRM

Bijlagen

Verdachten

Nep-TNT'er overvalt vrouw in M

Deze zogenaamde pakketbezorger kwam niet iets brengen, maar iets halen....

Heeft u een tip over deze zaak? Laat het ons weten via [het tipformulier](#)

Op dinsdag 3 december 2013 rond 13.15 uur wordt er bij een flatwoning aan de L straat in M aangeboden. Via de intercom zegt een man van TNT te zijn en een pakketje te willen afleveren. Hij wordt binnengelaten. Als de bewoonster echter haar voordeur opent, duwt de onbekende man haar hardhandig de gang in en vraagt om geld. Hij bedreigt haar met een vuurwapen en deelt hier zelfs een klap mee uit. Met een geldbedrag gaat hij er vandoor.

Vragen

Herkent u de man op de compositietekening of heeft u andere informatie over deze overval, bel dan naar **0900-8844** en vraag naar het Regionaal Team Overvallen. Of geef uw informatie anoniem door aan Meld Misdad Anoniem op **0800-7000**. Vermeld svp in beide gevallen dat het gaat om de woningoverval aan de L straat in M

Signalement

blanke man

Had een stoppelbaardje

Wordt tussen de 25 en 30 jaar oud geschat

Is rond de 1.70 meter lang

Spreekt Nederlands met een, mogelijk Oost-Europees, accent

Heeft een normaal postuur

Droeg die dag een donkerblauwe spijkerbroek en een TNT-bezorgersjas en had een petje op met daarop het logo van TNT

Afstudeerscriptie in opdracht van:
Openbaar Ministerie, Parket-Generaal, Afdeling B.J.Z.
Jan-Willem de Lange, Den Haag, 26 mei 2014

Omslagillustratie: willekeurig geanonimiseerd opsporingsbericht politie.nl.

De hoofofficier van Justitie vraagt uw aandacht voor het volgende:

Een praktijkgericht juridisch onderzoek naar de inzet van opsporingsberichtgeving als inmenging in artikel 8 EVRM

Bijlagen

Opdrachtgever/Afstudeerorganisatie	Openbaar Ministerie, Parket-Generaal, Afdeling Bestuurlijke en Juridische zaken
---	--

Auteur	Jan-Willem de Lange
---------------	---------------------

Studentnummer	2043843
----------------------	---------

Opleiding	Hbo-Rechten
------------------	-------------

Onderwijsinstelling	Juridische Hogeschool te Den Bosch
----------------------------	------------------------------------

Afstudeerperiode	3 februari 2014 t/m 26 mei 2014
-------------------------	---------------------------------

Afstudeermentor	Mr. P.A. Timmerman
------------------------	--------------------

Eerste afstudeerdocent	Mr. S.D. Adjiembaks
-------------------------------	---------------------

Tweede afstudeerdocent	Mr. B. Kratsborn
-------------------------------	------------------

Inhoudsopgave

Bijlage A Interview met mr. Greive	1
Bijlage B Toetsingsschema Rellen Hoek van Holland	5
Bijlage C Toetsingsschema Rellen Maasgebouw	7
Bijlage D Interview met mr. Pols	9
Bijlage E Toetsingsschema Shahin G.	14
Bijlage F Interview met mr. Oosterveld	16
Bijlage G Toetsingsschema FC Utrecht – FC Twente	19
Bijlage H Interview met mr. Terporten-Hop	21
Bijlage I Toetsingsschema overval op juwelier Lapidee	25
Bijlage J Toetsingsschema Rellen Haren	28
Bijlage K Interview met mr. Brouwer	30
Bijlage L Toetsingsschema Eindhovense mishandelingszaak	34
Bijlage M Toetsingsschema Oosterhoutse mishandelingszaak	37
Bijlage N Interview met mr. Van Damme	39
Bijlage O Toetsingsschema Hasen A.	41
Bijlage P Toetsingsschema B. en Van der P.	44

Bijlage A Interview met mr. Greive

Geïnterviewde:	Mr. D. Greive
Functie:	Landelijk portefeuillehouder opsporingsberichtgeving en voorzitter van het L.O.O.
Datum	25 april 2014
Plaats	Utrecht
Interviewer	Jan-Willem de Lange

Spreker:	Uiting:
J. de Lange	Voor de inzet van opsporingsberichtgeving wordt u, als landelijk portefeuillehouder en voorzitter van het L.O.O., soms om advies gevraagd. Waar let u bij dat advies zoal op?
Mr. Greive	Ik let op een drietal punten. Allereerst de proportionaliteit, de ernst van het opsporingsmiddel moet in verhouding staan met de ernst van het misdrijf. Ik krijg over het algemeen alleen de wat grotere en zwaardere zaken voor mijn neus, dus meestal is dat geen probleem. Ik krijg soms ook Engelse zaken, waarin Engelsen voor de handel in softdrugs op de Nationale Opsporingslijst moeten worden geplaatst. Van die zaken denk ik soms van moet dit nou. Verder let ik op de subsidiariteit, kan de zaak op een andere minder ingrijpende manier worden opgelost. In een zaak die ik een keer met de heer Brouwer heb gedraaid, kwamen we na overleg samen tot het idee om met foto's van verdachten langs scholen te gaan. Op de subsidiariteitseis let ik heel erg streng. Tot slot kijk ik ook altijd naar de doelmatigheid, is het nodig om bepaalde beelden uit te zenden. Is bijvoorbeeld het uitzenden van een 'still' mogelijk of kan het geweld eruit geknipt worden.
J. de Lange	Wordt opsporingsberichtgeving wel eens ingezet in een gerechtelijk vooronderzoek?
Mr. Greive	Mijn indruk is dat het vroeger alleen aan de achterkant werd ingezet, dus wanneer we de opsporing helemaal doorlopen hadden. Dat kan dus in een GVO zijn, wanneer ik al allerlei bijzondere opsporingsbevoegdheden had ingezet. Vervolgens zetten we het middel pas in. Tegenwoordig zetten we het ook helemaal aan de voorkant in. Ik heb nog nooit in mijn persoonlijke besluitvorming meegenomen, zitten we nou wel of niet hier in een GVO. Wat veel meer een rol speelt is de opsporingstactiek, die bepaalt dan wanneer een middel wordt ingezet. De opsporingstactiek kan bepalen dat we helemaal aan het begin opsporingsberichtgeving gaan inzetten of dat we eerst controle proberen te krijgen over de omgeving van de persoon en dat we bijvoorbeeld taps hebben lopen. Het is dus wel een groot verschil of je het inzet in combinatie met een aantal andere opsporingsbevoegdheden of omdat je het inzet omdat je verder eigenlijk helemaal niks meer kunt. Het kan soms ook wel eens gebeuren dat, als het bijvoorbeeld om een gevaarlijke persoon gaat, ik niet heel erg lang nadenk over het tactische plan maar dat ik zo snel mogelijk naar buiten kom om te waarschuwen. Je hebt dan weer een hele andere inzet, waarin het beschermen van de burger en het voorkomen van recidive een rol speelt. Bij ontsnapte TBS-ers en gevaarlijke criminelen die opgespoord worden door het LP, daar zit een enorm spanningsveld omdat zij altijd heel erg zitten op de tactiek. Voor hun tactiek is het niet handig als ze met beelden komen. Alleen soms krijg je het achteraf niet meer uitgelegd als die man wat uithaalt en je niet hebt gewaarschuwd.

J. de Lange	In het Duitse wetboek van Strafvordering is een hoofdstuk opgenomen over de inzet van opsporingsberichtgeving. In dat hoofdstuk is ook de mogelijkheid opgenomen om opsporingsberichtgeving in te zetten voor de opsporing van getuigen. Wordt in Nederland opsporingsberichtgeving ingezet voor getuigen?
Mr. Greive	Ja, wij zetten ook opsporingsberichtgeving in voor het vinden van getuigen. Dat deden we regelmatig totdat we van het College Bescherming Persoonsgegevens een tik op onze vingers kregen in een Amsterdamse zaak, waarbij we onschuldige burgers in beeld brachten. De politie zei toen tegen het OM: wij denken dat deze mensen betrokken zijn bij dit strafbaar feit. Deze zaak is niet aan mij voorgelegd, maar ik dacht achteraf: mensen zijn of verdachten of ze zijn onschuldig er zit niks tussenin. Toen heeft het CPB gezegd wij willen eigenlijk niet dat beelden van onschuldige burgers worden getoond. Jullie mogen geen inbreuk maken op de privacy van onschuldige burgers. Ze waren daarin heel stellig, ze dreigde zelfs met een boete. Ik heb toen overleg gehad met het CPB en heb daar een memo over moeten schrijven. Wij hebben toen toegezegd dat we heel streng gingen toetsen als er beelden van getuigen zijn. Als de koningin wordt bedreigd, als we een hele ernstige zaak hebben en we hebben een getuige die ons verder kan helpen, dan gaan we het toch doen.
J. de Lange	Is die mogelijkheid ook in de Aanwijzing opgenomen?
Mr. Greive	Daar staat er weinig over. In de Aanwijzing staat niet dat het niet mag, maar er staat ook niet in dat het wel mag. De Aanwijzing is meer geschreven voor de verdachten en de veroordeelden. Het CPB heeft toen ook gezegd zorg dat je bij het maken van een nieuwe Aanwijzing een stukje opneemt over de getuige. Wij hebben dat ook toegezegd. Ik ga een restrictief beleid voeren ten aanzien van het in beeld brengen van getuigen, maar behoudt mij voor dat als het echt moet dat ik het dan doe. Ik zal dan wel heel stevig toetsen en kijken of een getuige bijvoorbeeld eerst onherkenbaar in beeld kan worden gebracht, zodat de getuige zichzelf eerst kan herkennen en anderen niet. Ik heb ook gezegd we doen het nooit wanneer we daarmee een persoon in gevaar brengen. Ja, ik ga heel kritisch toetsen en ik houd mij het voorbehoud voor om het te doen als het echt moet. Ik kijk dan wel of de getuige zichzelf eerst kan herkennen en ik doe het nooit als ik concrete informatie heb dat ik iemand in gevaar zou brengen door het uitzenden van beelden. In de huidige categorie staat het dus niet expliciet benoemt. Het is dus terecht dat de Duitsers dat hebben opgenomen.
J. de Lange	Het viel mij op dat er in de Aanwijzing niks over minderjarigen is opgenomen. Wordt daar wel met extra aandacht naar gekeken?
Mr. Greive	Ja, dat is een onderdeel van de weging van proportionaliteit en de subsidiariteit, eigenlijk van de proportionaliteit. Je kunt vaak niet op beelden zien of iemand minderjarig is, maar als je het zeker weet dan moet je wel met een heel goed verhaal komen voordat je met de beelden komt. Soms is het feit zo ernstig dat we zeggen: we doen het toch. Het is een element rond de weging van de proportionaliteit. Je blijft dus altijd kijken naar de ernst van het feit maar dan betrek ik ook de verdachte erbij. Ik doe dat niet alleen bij minderjarigen. Soms heb je beelden waarvan je denkt hier is iemand met misschien wel hele grote psychische problemen of met een handicap. Ik vind dat je dan niet zomaar met beelden moet komen. Er kunnen dus kenbare persoonlijke omstandigheden zijn, waar minderjarigheid er een van is, die meewegen in de weging van de proportionaliteit.

J. de Lange	In de Aanwijzing wordt heel duidelijk gesteld: de hoofdofficier geeft toestemming. In de praktijk gebeurt dat onder mandaat door een pers- of rechercheofficier. Waar is de mandaatbevoegdheid op gebaseerd?
Mr. Greive	Er hoeft volgens mij helemaal geen mandaat gegeven te worden. Als je kijkt naar 141 Sv. dan heeft de officier van justitie gewoon al die bevoegdheid. Het is helemaal niet gebonden aan de hoofdofficier. Mijn standpunt is, de hoofdofficier staat daar vanwege de interne OM procedure en niet vanwege de bevoegdheid. Die bevoegdheid ligt gewoon bij de officier van justitie op grond van artikel 141 Sv. Wij willen dat de hoofdofficier er zich altijd over kan verantwoorden en dus goed geïnformeerd moet zijn. Het gaat nog een discussie worden of wij de hoofdofficier in de Aanwijzing laten of dat wij hem verplaatsen naar de interne OM regels. Ik vind het raar dat iets gemandateerd moet worden aan iemand die al iets heeft. Je moet ook weten dat de hoofdofficier erin is gekomen in de tijd dat het middel nog minder vaak werd ingezet, toen was dat nog praktisch haalbaar. Als je nu gaat kijken hoe het nu gaat, dan heb je een aparte hoofdofficier nodig. Het is nu een gewoner opsporingsmiddel geworden, dus ik denk dat we het anders moeten gaan regelen.
J. de Lange	In de Aanwijzing wordt een landelijke en lokale procedure geschetst. Is de grens tussen landelijk en lokaal niet verdwenen?
Mr. Greive	De grens was al moeilijk toen we de Aanwijzing schreven. Je kunt dat zien aan de tekst van de Aanwijzing waarin is opgenomen dat gekeken wordt naar het 'beoogde effect'. Toen we de Aanwijzing schreven waren al die social media nog niet echt een ding. We hadden toen ook nog geen groot gebruik van Uitzending Gemist. Toen schemerde al door dat het onderscheid niet lang meer houdbaar was. Toen hebben we gezegd als we toch nog het onderscheid willen maken, dan kan je het alleen maar doen met wat je beoogd. Als je beoogd om het alleen regionaal, bijvoorbeeld via Bureau Brabant, uit te zenden omdat je vermoedt dat de daders uit de regio komen dan is dat het waarom het regionaal is. Als vervolgens het effect bovenregionaal gaat dan doet het daar niets aan af. Als ik naar het effect moet kijken dan is alle opsporingsberichtgeving op zijn minst landelijk. Het is niet praktisch om alles landelijk te laten zijn, want dan kan ik stoppen met al mijn andere werkzaamheden. We hebben dus gezegd we kijken naar de intentie wat je ermee wilt bereiken en als het effect anders wordt dan blijft het regionaal. Die indeling is gemaakt omdat we nu eenmaal landelijke en regionale opsporingsprogramma's hebben. In gevallen van nood of bij twijfel kunnen ze mij altijd nog gewoon bellen.
J. de Lange	In de Aanwijzing wordt over een landelijk en een regionaal overleg gesproken. Bestaan deze nog?
Mr. Greive	Daar heb ik echt allemaal een streep doorgezet. Ik heb alleen nog ingezet op goed regionaal overleg, dat vind ik nog steeds belangrijk. Het gebeurt niet in elke regio, maar het komt steeds meer. De regio's voeren overleg met hun eigen opsporingsprogramma en stemmen dit af met de politie. Het heet geen R.O.O. meer maar het lijkt erop. We hadden daarnaast een landelijk overleg, wat een soort dagelijks bestuur was. Dat werkte niet en ik was er wel klaar mee. Door reorganisaties bij de politie heb ik ook niet echt meer een tegenhanger die bij de politie zit en die over hun landelijk beleid gaat. Als die er zou zijn, dan ga ik daar wel weer meepraten. We praten nog wel, maar niet meer zo strak.

J. de Lange	Ik zit te denken aan een Aanbeveling om meer gedetailleerde regels, zoals de duur van de inzet, op te nemen in de Aanwijzing. Het EHRM wil graag in bepaalde zaken extra gedetailleerde regels om willekeur te voorkomen.
Mr. Greive	Daar ben ik tegen, dat is niet van deze tijd. Neem nou de duur van de inzet, dat gaat niet als het op internet staat. Ik heb daar discussies overgehad met het CBP. Ja, mijnheer Greive, wat als u het opsporingsbericht alleen via de tv doet, want op internet blijft het online. Ik zeg: heeft u wel eens gehoord van digitale tv of van Uitzending Gemist? Het komt dan dus ook op het internet. Er is geen onderscheid meer tussen tv en internet. Het is raar om zoiets dan in de regels op te nemen. Ja, maar mijnheer Greive, wij willen dan wel dat u alles weer offline haalt als de zaak is opgelost. Mijnheer, dat gaat helemaal niet want beelden zijn niet van het internet af te halen. Dwing mij dus niet om daar regels over op te stellen. Die regels verhouden zich niet met de technische mogelijkheden. Als ik specifieke regels maak over cameratoezicht dan zijn er binnen een jaar andere technische middelen voor handen. Het wet- en regelgevingsproces duurt jaren terwijl de techniek veel sneller gaat. Ik schrijf dus een Aanwijzing met allemaal regels en over een half jaar heb ik allemaal Google Glasses. Pas dus op dat je niet te veel specificeert en dat je bepalingen krijgt die praktisch niet uitvoerbaar zijn of heel snel achterhaald zijn. Wet- en regelgeving en technische mogelijkheden gaan heel moeilijk samen.
J. de Lange	Nu heeft het EHRM gezegd: dat de wetgeving bijzonder gedetailleerd moet zijn, mede omdat door modernere technieken er meer mogelijkheden ontstaan.
Mr. Greive	Dat is geschreven door oude grijze mannen. Ik ben heel benieuwd of ze zich beseffen dat ze zich hiermee in de voet schieten. Dit is een soort paradox. Ik begrijp dit wel. Het is juist moeilijk om te specificeren, het is belangrijk voor de rechtszekerheid maar door alle technische ontwikkelingen is het juist ook weer niet mogelijk. Ik verwacht niet dat wij met gedetailleerde regelgeving komen op dit moment. Je moet oppassen dat je niet al die techniek wil beschrijven. Je hebt dat ook bij drugs. Je maakt lijsten met allerlei verboden middelen, je verandert vervolgens ergens een O-tje en het middel valt niet meer onder de regels.

Bijlage B Toetsingsschema Rellen Hoek van Holland

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Strandrellen Hoek van Holland
Datum:	22 augustus 2009
Parket:	AP Rotterdam
Soort zaak:	Opsporing van onbekende verdachten
Strafbare feiten:	Het openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen en medeplegen van bedreiging met zware mishandeling.
Jurisprudentie:¹	Verdachte 1: Rb. Rotterdam 2 februari 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BL1680 en Hof Den Haag 20 november 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BY3553. Verdachte 2: Rb. Rotterdam 6 april 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BM0130 en Hof Den Haag 20 november 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BY3540. Verdachte 3: Rb. Rotterdam 2 februari 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BY3551 en Hof Den Haag 20 november 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BY3551. Verdachte 4: Rb. Rotterdam 2 februari 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BL1683. Verdachte 5: Rb. Rotterdam 19 februari 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BL 4549. Verdachte 6: Rb. Rotterdam 19 februari 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BL4551.
Onderzoeksmethode en bron:	Interview met mr. Ernst Pols, persofficier AP Rotterdam op 9 april 2014, bijlage D.
Omschrijving van de zaak:	
Op zaterdag 22 augustus 2009 vond een vrij toegankelijk dancefestival plaats op het strand van Hoek van Holland.² Tijdens het feest braken ernstige ongeregelheden uit, waarin onder meer agenten werden belaagd en vervolgens opgejaagd de duinen in. De belaagde agenten losten uit noodweer een aantal schoten, hierbij viel één dodelijk slachtoffer.	

¹ Enkel zaken waarin opsporingsberichtgeving is ingezet.

² Zie voor uitgebreid: Hoofdstuk 4 van Strandrellen in Hoek van Holland Dancefestival Veronica Sunset Grooves 2009

De opsporingsberichtgeving:

De beelden zijn eerst op de politiewebsite geplaatst. Daarna zijn beelden van de rellen uitgezonden in het programma Opsporing Verzocht. De beelden zijn later ook verspreid door andere media.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Proportionaliteit

De strandrellen in Hoek van Holland waren bijzonder ernstige feiten, omdat agenten in volle openbaarheid dusdanig werden belaagd zodat ze zich genoodzaakt voelden om hun dienstwapen te trekken. De agenten hebben vervolgens gericht op de menigte moeten schieten. Door de ongeregelde heden is beroering ontstaan in de maatschappij.

Subsidiariteit

Het OM en de politie hadden in deze zaak enkel beelden om de daders op te sporen. Daarom is besloten om een gelaagdheid aan te brengen in de inzet van opsporingsberichtgeving. In eerste instantie is ervoor gekozen om door middel van persberichten verdachten op te roepen om zich te melden. Daarna zijn foto's op de politiewebsite gepubliceerd. Tot slot zijn de beelden pas verspreid in Opsporing Verzocht. Op deze manier is geprobeerd om eerst met minder ingrijpende middelen het doel te bereiken, waarna telkens een stapje verder is gegaan.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

In deze zaak is opsporingsberichtgeving ingezet voor de opsporing van onbekende verdachten. Voor deze categorie geldt dat enkel een bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit moet plaatsvinden. In casu is dat gebeurt (zie hierboven).

De persofficier heeft onder mandaat toestemming verleend voor de inzet van opsporingsberichtgeving.

Conclusie:

In deze zaak was de inmenging proportioneel en voorzienbaar. De afweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit was begrijpelijk. Door de maatschappelijke beroering die rellen met zich mee brachten waren dit zeer ernstige feiten. Het publiceren van de beelden is een grote inmenging in het recht op eerbieding van het privéleven van de verdachten geweest. Gelet op de ernst van de feiten staat de inmenging in verhouding met het opsporingsbelang. Het is ook begrijpelijk dat na het intern bekijken van de beelden er geen andere minder ingrijpende manier van opsporen voor handen was dan de inzet van opsporingsberichtgeving.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving heeft de hoofdofficier van justitie geen toestemming verleend. De ontbrekende toestemming heeft geen nadeel voor de verdachten opgeleverd, zodat de inmenging hierdoor niet onvoorzienbaar werd.

In deze zaak is, gelet op bovenstaande, een proportionele en voorzienbare inmenging gepleegd.

Bijlage C Toetsingsschema Rellen Maasgebouw

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Rellen bij het Maasgebouw/Kuip relen
Datum:	17 september 2011
Parket:	AP Rotterdam
Soort zaak:	Opsporing van onbekende verdachten
Strafbare feiten:	Openlijke geweldpleging
Jurisprudentie:³	Verdachte 1: Hof Den Haag 26 september 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BX8207. Verdachte 2: Hof Den Haag 19 december 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BY6574. Verdachte 3: Hof Den Haag 19 december 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BY6586.
Onderzoeksmethode en bron:	Interview met mr. Ernst Pols, persofficier AP Rotterdam op 9 april 2014, bijlage E.
Omschrijving van de zaak:	
Op 17 september 2011 houdt een groep ‘Feyenoord-supporters’ voor de wedstrijd Feyenoord - De Graafschap een protestmars tegen de directie van Feyenoord, de mars van onvrede.⁴ Na deze mars bestormt een groep van 50 ‘Feyenoord-supporters’ het Maasgebouw, het gebouw waar de directie van Feyenoord is gevestigd. Er wordt onder andere met vuurwerk en ijzeren voorwerpen richting de glazen pui van het gebouw gegooid. De situatie is zo dreigend dat de aanwezige agenten besluiten om hun dienstwapen te trekken. De ME weet door charges uit te voeren de orde weer te herstellen.	
De opsporingsberichtgeving:	
Het OM besluit om in eerste instantie om door middel van persberichten de verdachten op te roepen om zich te melden anders zouden beelden van de relen verspreid worden. Daarna zijn foto's van verdachten op de politiewebsite geplaatst. Vervolgens zijn deze foto's ook verspreid op billboards in de stad en in het programma Opsporing Verzocht. De beelden zijn later ook verspreid door andere media.	
Proportionaliteit en subsidiariteit:	
Proportionaliteit De relen waren ernstige feiten vanwege de maatschappelijke onrust en het uitgeoefende	

³ Enkel zaken waarin opsporingsberichtgeving is ingezet.

⁴ Voor uitgebreid zie: Hoofdstuk 3 van Relminuten bij het Maasgebouw 2012.

geweld tegen de agenten. De agenten waren door dit geweld genoodzaakt om hun dienstwapen te trekken. De feiten waren daarnaast zo ernstig dat hiervoor voorlopige hechtenis was toegestaan.

Subsidiariteit

Het OM en de politie hadden in deze zaak enkel beelden om de daders op te sporen. Daarom is besloten om een gelaagdheid aan te brengen in de inzet van opsporingsberichtgeving. In eerste instantie is ervoor gekozen om middels persberichten de verdachten op te roepen om zich te melden. Daarna zijn beelden op de politiewebsite openbaar gemaakt. Tot slot zijn de beelden pas verspreid in Opsporing Verzocht en via billboards in de stad. Op deze manier is geprobeerd om eerst met minder ingrijpende middelen het doel te bereiken, waarna telkens een stapje verder is gegaan.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

In deze zaak is opsporingsberichtgeving ingezet om onbekende verdachten op te sporen. Opsporingsberichtgeving in deze categorie mag worden ingezet na een bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Aan deze voorwaarden is voldaan, zie hierboven.

De persofficier heeft onder mandaat toestemming verleend voor de inzet van opsporingsberichtgeving.

Conclusie:

In deze zaak was de inmenging proportioneel en voorzienbaar. De afweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit was begrijpelijk. Het gepleegde delict (openlijke geweldpleging) was juridisch gezien misschien niet heel ernstig, maar de impact op de maatschappij was wel zeer ernstig. De betrokken agenten voelden bijvoorbeeld zelfs de noodzaak om hun dienstwapen te trekken. Het publiceren van de beelden is een grote inmenging in het recht op eerbieding van het privéleven van de verdachten geweest. Gelet op de ernst van de feiten staat de inmenging in verhouding met het opsporingsbelang. Het is ook begrijpelijk dat na het intern bekijken van de beelden geen andere minder ingrijpende manier van opsporen voor handen was, dan de inzet van opsporingsberichtgeving.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving heeft de hoofdofficier van justitie geen toestemming verleend. De ontbrekende toestemming heeft geen nadeel voor de verdachten opgeleverd, zodat de inmenging hierdoor niet onvoorzienbaar werd.

In deze zaak is, gelet op bovenstaande, een proportionele en voorzienbare inmenging gepleegd.

Bijlage D Interview met mr. Pols

Geïnterviewde:	mr. Ernst Pols
Functie:	Persofficier van het parket Rotterdam en tevens vicevoorzitter van het L.O.O.
Datum	9 april 2014
Plaats	Rotterdam
Interviewer	Jan-Willem de Lange

Spreker:	Uiting:
J. de Lange	Hoe bent u betrokken bij de rellen in Hoek van Holland en de rellen bij het Maasgebouw?
Mr. Pols	De dynamiek in die zaken is eigenlijk altijd vergelijkbaar. Het is een ernstig incident geworden en waar we mee beginnen is het ruimen van puin. Als de stofwolken zijn opgetrokken dan bekijken we, wat hebben we nu en hoeveel mensen zitten er vast? Dat waren er in dit geval niet zo heel veel. Vervolgens is het de vraag hoe kunnen we ervoor zorgen dat er zoveel mogelijk mensen worden aangehouden en indien mogelijk berecht. Zo is het in deze zaken ook gebeurd. In deze zaken is een TGO opgericht om zoveel mogelijk verdachten te kunnen identificeren. De TGO's zijn in de eerste periode voornamelijk bezig geweest met het verzamelen en analyseren van beschikbaar beeldmateriaal. Er hangen in de omgeving van een stadion natuurlijk veel camera's, de politie heeft soms videoteams rondlopen en er is natuurlijk beeldmateriaal van particulieren. De eerste uitdaging is om al het beschikbare beeldmateriaal uit alle kanalen tot je te krijgen, zodat je een zo'n compleet mogelijk beeld kan vormen van wie zijn er allemaal geweest en wie zijn er daadwerkelijk betrokken bij het uitgeoefende geweld. Daar hebben de TGO's zich de eerste periode om bekommerd. Op een goed moment, al vrij snel in de onderzoeken, is besloten om het publiek te betrekken in de zoektocht naar mensen die zich daar te buiten zijn gegaan aan het geweld. Op die manier hoopten we dat door middel van de hulp van het publiek zoveel mogelijk verdachten konden worden aangehouden. Deze boodschap hebben we tijdens het gehele traject uitgedragen. Meld je nou maar, want we gaan door totdat we bij je uit zijn gekomen. Wij zagen ook wel dat dit gevoel heel sterk bij de publieke opinie leefde. Dit is een brug te ver! Je gaat dan dus nadenken over wat voor middelen je dus kan inzetten om het publiek te benaderen om zoveel mogelijk mensen te identificeren. Wat daar doorheen speelde was de discussie over de rellen in Londen. De burgemeester was erg gecharmeerd van de Engelse aanpak. In Engeland wordt het namelijk wat rigoureuzer aangepakt, dan in Nederland. Daar rijden binnen de kortste keren van die beeldschermwagens door de stad met koppen van mensen erop. We hebben dat wel in de afweging meegenomen. We konden bijvoorbeeld over de Coolsingel dat soort wagens laten rijden. Wat je zeker weet is niet zo zeer dat daar heel veel mensen naar kijken, want zo druk is het daar niet altijd, maar het levert wel een hefboomeffect op. Andere media gaan daarover berichten, zodat er veel media-aandacht ontstaat. Parallel aan de discussie over de beeldschermwagens is de discussie gevoerd om de beeldschermen, die hier in de stad hangen, te gebruiken voor het tonen van hoofdjes. Dat kon op zichzelf wel, want die technische mogelijkheden waren er. Tegelijkertijd beseften we ons dat zoiets een behoorlijk stevig middel zou zijn. We hadden het ook nog nooit eerder gedaan. Je krijgt dan heel snel het verwijt dat je mensen aan de schandpaal nagelt. We hebben er toen voor gekozen om het niet uit te

	sluiten omdat we het te vroeg daarvoor vonden. Het was nog niet proportioneel en subsidiair om voor die vorm van opsporingsberichtgeving te kiezen. We hebben heel erg nagedacht over de getraptheid van de opsporingsberichtgeving. Daar zijn proportionaliteit en subsidiariteit maar ook effectiviteit de hoofdmotieven waarop de keuzes zijn gebaseerd. Wij zijn dus eerst begonnen met het uitgeven van persberichten om de zaak uit te leggen, je afschuw uit te spreken en vervolgens mensen oproepen om zich te melden als zij iets weten. De volgende stap is om mensen op te roepen om zich te melden, want als je dat niet doet dan zien wij ons genoodzaakt om misschien jouw beeltenis naar buiten te brengen om anderen dan maar te vragen om jou te identificeren. We hebben de mensen dus de keuze gelaten. Je kunt zeggen dat is geen vrije keuze, maar dat is nou ook de essentie van een opsporingsmiddel. Je kunt haast zeggen dat wij de belastingdienst zijn: leuker kunnen we het niet maken, maar wel minder pijnlijk. Wij hebben dat in deze zaken heel nadrukkelijk gedaan omdat er veel druk op ons lag om zo snel mogelijk verdachten te identificeren, maar tegelijkertijd kan die druk ook zo op je eigen kop terugkomen als je te snel beelden gaat tonen.
J. de Lange	Wat is er gedaan om het zo min mogelijk pijnlijk te laten zijn?
Mr. Pols	Dat was wel lastig. Het enige wat we hadden in die zaken waren beelden. Je moet het dus met beelden doen. Je laat daarom eerst maar politiemensen naar de beelden kijken. We hebben hier ongeveer 5000 politiemensen in de regio. Die ga je eerst naar de beelden laten kijken en vragen wie herken je. Maar een deel van die mannen staat niet echt herkenbaar op de beelden. Je moest ze wel echt kennen wil je ze ook kunnen identificeren aan de hand van bijvoorbeeld kleding of een manier van bewegen. Dat levert dus maar een hele beperkte winst op. We hebben toen gezegd dat is het minst ingrijpende middel. Daarna was het moeilijk wat gaan we nou doen. Gaan we die beelden nou op de politiewebsite zetten met de waarschuwing erbij: meld je nou maar. Of zeg je: breng de beelden nou maar in één keer in een televisieprogramma als Opsporing Verzocht. Ik ben er nog steeds niet over uit wat is nou het minst ingrijpende voor iemand. Op internet weet je dat de beelden er niet meer vanaf gaan. Terwijl de perceptie van mensen is dat de plaatsing van beelden op zo'n site minder ingrijpend is dan uitzending in Opsporing Verzocht. Aan de andere kant daar kijkt één keer 1,2 miljoen mensen naar en dan is het eigenlijk ook alweer weg. Opsporing Verzocht heeft inmiddels ook alweer een website dus het is soms ook gewoon heel moeilijk van wat is het meest of het minst ingrijpend. In dit geval hebben wij voor de website met de waarschuwing, die daaraan vooraf ging, gekozen. Het is door die waarschuwing voor de verdachten wel een dilemma geweest, want die wisten niet welke beelden wij hadden. Ze wisten dus ook niet welke kopjes wij zouden laten zien. Daardoor hebben mensen zich uiteindelijk gemeld, waarvan wij helemaal geen beeldmateriaal hadden. Dat is het grote voordeel van die werkwijze.

J. de Lange	In deze zaken is dus uitdrukkelijk gewaarschuwd. Vindt u dat zoiets eigenlijk in elke zaak moet gebeuren?
Mr. Pols	Dat kan niet altijd, omwille van de tijd. Soms moet je gewoon opschieten. Een recent voorbeeld zijn die 'Bonny and Clyde' uit het Oosten, daar wil je niet wachten. Dat is wel een andere casus, waar het gaat om bekende verdachten. Je hebt proportionaliteit en subsidiariteit maar ook effectiviteit want we zijn er nog wel om boeven te vangen. Mensen hebben dit soort gedrag in de buitenruimte voor iedereen zichtbaar vertoond. Vervolgens zouden wij in ene ongelofelijk terughoudend moeten zijn met het tonen van die boeven. We hebben wel nog meer te doen hé. Je kunt wel zeggen die getraptheid kan je tot in den treuren doorvoeren, maar de keerzijde is wel je moet ook geen strafbare feiten plegen. In deze zaak hebben we er wel voor gekozen omdat wij dachten dat zoiets wel eens succes zou kunnen opleveren. Je ziet vaak bij voetbalgerelateerd geweld dat het heel vaak gewone jongens en meisjes zijn. De bereidheid is er vaak wel om, als ze weer een beetje bij zinnen zijn, om zich te melden. Al zijn het echt van die hooliganfestijnen dan ligt het weer anders. We zijn dus begonnen met het plaatsen van beelden op een website, omdat we daar zelf de controle over hadden. Op het moment dat er sprake was van een herkenning dan konden we de beelden gelijk eraf halen. Zo is het ook heel consequent gebeurd. Dat was de eerste stap. De tweede stap was Opsporing Verzocht. Dat leverde ook weer heel veel reacties op. Uiteindelijk is er in de Feyenoordzaak besloten om op beeldschermen door heel de stad beelden van de verschillende reischoppers te tonen.
J. de Lange	Waarom is er voor inzet van die beeldschermen gekozen?
Mr. Pols	Tegenwoordig is het populair om te zeggen: omdat het kon, maar zo was het niet. Wij wilden na een zuivere afweging een zo groot mogelijk publiek bereiken en het liefst ook nog op plekken waarvan je zegt daar is de kans het grootst, dat mensen die iets weten zich ook melden. Naar Opsporing Verzocht kijken wel 1,2 miljoen mensen maar dat is ook tante Bet uit Groningen, die gaat ons natuurlijk niet de oplossing van de zaak brengen. We hebben eigenlijk alles wel geprobeerd maar we wilden ook vooral uitstralen naar de mensen die we zochten dat we niet zouden ophouden totdat we je hebben. Dit was ook weer een soort waarschuwingsmoment, dus meld je maar. Dat was de reden om die borden in te zetten. We wisten natuurlijk ook wel dat het een enorm hefboomeffect zou hebben, want het was de eerste keer en het was een beetje controversieel middel. Het was dus logisch dat de media erover ging berichten met als gevolg weer extra aandacht voor ons opsporingsbericht.
J. de Lange	Ziet u een toename van de inzet van opsporingsberichtgeving?
Mr. Pols	Ja, in de tijd dat ik nu met deze portefeuille ben belast is het enorm toegenomen. Dat komt deels door de toename van de mogelijkheden die mensen hebben om overal beelden van te maken.

J. de Lange	In verschillende zaken worden 'stills' of bewegende beelden getoond. Vindt u dat daar verschil in zit qua inbreuk?
Mr. Pols	Het maakt denk ik niet zoveel voor de herkenbaarheid uit of ik bewegende beelden of alleen een foto van jouw hoofd laat zien. Het gaat ons altijd om de identificatie. Soms heb je kraakheldere beelden dan kan je alleen een koppie laten zien. Zijn de beelden vager dan moet je wel meer uitzenden om de herkenbaarheid te vergroten. Ik denk niet dat het per saldo zoveel uitmaakt wat meer inbreuk maakt. Ik zou daar dus ook geen gelaagdheid in aanbrengen. Het is wel belangrijk om af te wegen of je in geweldzaken ook het geweld moet laten zien. Naar mijn mening wordt dan de inbreuk groter, omdat de beelden dan door meer mensen worden bekeken. Hoe meer mensen iets bekijken, hoe meer mensen er iets van vinden tot aan kopschopachtige taferelen aan toe. Als de maatschappelijke verontwaardiging zo groot wordt dat mensen persoonsgegevens gaan publiceren dan wordt het te gek. Dan is het vrijgeven van de beelden niet meer de inbreuk maar de gevolgen ervan. Deze twee feiten worden soms onlosmakelijk met elkaar verbonden en daarom moet je ook goed over de gevolgen nadenken. Dus bij het tonen van beelden met geweld moet je wel een grens trekken. Bij bewegende beelden versus stilstaande beelden dan kijk ik niet meer naar de mate van inbreuk maar naar de mate van effectiviteit.
J. de Lange	Het OM moet dus wel rekening houden met de effecten die de verspreiding van beelden oplevert.
Mr. Pols	Het is soms heel moeilijk. Wij hebben soms zaken waarvan wij uren over aan het delibereren zijn, van zal dit goed gaan en vervolgens gebeurt er niks. Maar soms hebben wij ook zaken waarvan wij zeggen met zo'n vaart zal het niet lopen en dan gebeurt het juist wel. Het is soms moeilijk in te schatten. Het is erg genoeg dat het gebeurt, maar ik vind wel dat je van ons mag vragen dat we er serieus over nadenken en een goede afweging maken. Dat het dan per saldo een keer anders loopt dan we ons hadden voorgesteld en wat we ook in redelijkheid hadden kunnen voorstellen dat is dan jammer. Het blijft vervelend maar het is niet 100% te voorkomen en dat is het moeilijke. Na die kopschoppersdiscussie kwam al heel snel de politieke roep: dit mag zo niet meer. Daarvan dacht ik van ja: we bedrijven geen exacte wetenschap. We doen ongelofelijk ons best en we proberen ongelofelijk zorgvuldig te zijn maar dan nog kan er een situatie ontstaan die je niet wenst. Als we het niet zorgvuldig doen dan snijden we ons zelf in het vervolgtraject ook weer in de vingers omdat de hoofdofficier ook belast is met de taak bewaken en beveiligen. Als de ruiten ergens eruit vliegen dan moeten we nog net zo hard aan de bak en je hebt ook nog eens de publieke opinie tegen.
J. de Lange	De controle vindt meestal achteraf plaats via 359a Sv. Vindt u dat die controle achteraf voldoende is? Of zou er vooraf meer controle moeten zijn bijvoorbeeld in de vorm van de machtiging van de rechter-commissaris?
Mr. Pols	Ik vind dat we het allemaal naar eer en geweten doen en dat vindt de rechtspraak tot nu toe ook. Natuurlijk we hebben die Brabantse zaken gehad. Maar het tussenschuiven van een r-c hoeft niet altijd te leiden tot betere resultaten. Een voordeel zou zijn dat er even een moment van reflectie inzit, tegelijkertijd is het ook afhankelijk hoe een r-c zich daarin opstelt. Dat zie je ook bij andere opsporingsbevoegdheden, de druk in de kabinetten is heel hoog omdat ze heel veel van dit soort dingen doen. Dat heeft het gevaar in zich dat je van een r-c een soort machtigingsmachine maakt, die heel snel marginaal toetst. Je creëert dan een soort schijncontrole. Je kunt me wel tegenwerpen dat geldt voor elke

	opsporingsmethode die de r-c toetst. Het is een denkrichting om een machtiging van de r-c toe te voegen maar het zou niet hoeven. Uiteindelijk is dat een politieke beslissing. Als de politiek er onvoldoende vertrouwen in heeft dat wij dat op goede en zorgvuldige manier kunnen doen of dat ze vinden dat zo'n grote inbreuk genormeerd moet worden. Ja, dan is het een pleitbaar standpunt. Waar ik overigens weer niks van te vinden heb want het is dan aan de politiek. Ik geloof niet dat het op dit moment die kant op draait maar het is niet ondenkbaar.
J. de Lange	Vindt u dat de Aanwijzing voldoende waarborgen biedt?
Mr. Pols	Ja, de Aanwijzing is wel goed, alleen wel verouderd. Hij moet op een aantal punten worden aangescherpt en opgefrist. Uiteindelijk is de ondergrens wanneer wij opsporingsberichtgeving in kunnen zetten helder, namelijk een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan. Overigens heb je zo'n feit natuurlijk al heel snel. Als ik dadelijk ergens een ruitje in tik dan heb ik die grens al gepasseerd. Je komt dus al heel snel in de discussie van proportionaliteit en subsidiariteit. De toevoeging van een wettelijke bepaling levert misschien ook niet zo veel op. Je wilt namelijk opschrijven de gevallen waarin het ingezet mag worden, dat staat al in de Aanwijzing en daar houden we ons al aan. Dan de doelen waarmee je het kunt doen, die staan ook in de Aanwijzing. Tenslotte kun je in zo'n wettelijke regeling regelen wie de bevoegdheid onder welke omstandigheden mag uitoefenen, maar dat staat ook in de Aanwijzing. Alleen als er een machtiging van de r-c nodig is, ja, dan heb je een zuivere wettelijke bepaling nodig.
J. de Lange	Moet er extra rekening gehouden worden met minderjarigen?
Mr. Pols	Ja, dat doen we in de praktijk ook. Het is maar zelden dat wij beelden van minderjarigen aan het publiek tonen, let wel evident minderjarigen. Het moeilijke is je weet het soms niet van te voren. Je kunt er soms geen zinnig woord over zeggen. We maken dan gewoon onze afwegingen zoals we dat normaal gesproken altijd doen. Als het echt om evident minderjarigen gaat dan zeggen we niet gelijk: we doen het niet, maar het is wel een: 'nee komma tenzij'. Bij minderjarigen heb je vaak ook nog andere mogelijkheden. Je hebt bijvoorbeeld scholen. Maar als we bij ernstige feiten er niet op een andere manier uit komen dan zal je mij niet horen zeggen dat het niet mag.

Bijlage E Toetsingsschema Shahin G.

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Shahin G.
Datum:	6 oktober 2011
Parket:	Landelijk Parket
Soort zaak:	Ontvluchte gedetineerde
Strafbare feiten:	Verdachte is veroordeeld voor poging tot moord (meerdere malen gepleegd).
Jurisprudentie:	Niet gepubliceerd.
Onderzoeksmethode en bron:	Interview met mr. G. Oosterveld, officier van justitie bij het Landelijk Parket en tot 1 januari 2014 verantwoordelijk voor het Team Onttrekkingen, bijlage F.
Omschrijving van de zaak:	
G. is in 2009 veroordeeld tot dertien jaar gevangenisstraf wegens een poging tot moord (meerdere malen gepleegd). Op 6 oktober 2011 ontsnapt hij in Breda tijdens een bezoek aan het ziekenhuis.	
De opsporingsberichtgeving:	
Op 13 oktober 2011 heeft het LP een opsporingsbericht uitgezonden met daarin de naam én foto van de verdachte. De naam was door het LP al in een eerder stadium bevestigd tegenover de media. Het opsporingsbericht op de tv werd ook in ondertiteld in het Iraans om ook de sociale omgeving van de verdachte te kunnen bereiken.	
Proportionaliteit en subsidiariteit:	
Proportionaliteit De verdachte is veroordeeld voor een zeer ernstig geweldsdelict en moet nog een gevangenisstraf van dertien jaar uitzitten.⁵ Subsidiariteit In eerste instantie is de sociale omgeving van de verdachte in kaart gebracht, daarna is door middel van telefoontaps geprobeerd zijn verblijfplaats te achterhalen. Deze minder ingrijpende opsporingsmiddelen hebben geen resultaat opgeleverd.	

⁵ 'Politie zoekt ontsnapte gevangene', Volkskrant 13 oktober 2011, volkskrant.nl (zoek op: 'Politie zoekt ontsnapte gevangene'). Geraadpleegd op 14 april 2014.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

G. is een ontsnapte gedetineerde waarvan de opsporing en aanhouding dringend gewenst is. Voor deze categorie gelden de volgende voorwaarden om over te mogen gaan op de inzet van opsporingsberichtgeving.

- De voorzitter van het College moet toestemming verlenen.
- De gezochte is veroordeeld voor een ernstig misdrijf.
- De inzet van andere middelen biedt onvoldoende zicht op een aanhouding binnen de gewenste termijn.
- Na een bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Mevrouw Oosterveld heeft bevestigd dat in casu aan deze voorwaarden is voldaan.

Conclusie:

In deze zaak is een begrijpelijke en bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit gemaakt. De verdachte is veroordeeld voor een zeer ernstig geweldsdelict en moet nog een forse gevangenisstraf uitzitten, daarom staat de ernst van de inmenging in verhouding met het opsporingsbelang. Het OM heeft geprobeerd om de verdachte op minder ingrijpende manieren op te sporen maar dit heeft tot geen resultaat geleid. Aan alle vereisten uit de Aanwijzing is voldaan. In deze zaak heeft een proportionele en voorzienbare inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer plaatsgevonden.

Bijlage F Interview met mr. Oosterveld

Geïnterviewde:	mr. Gerda Oosterveld
Functie:	Officier van justitie bij het Landelijk Parket en tot 1 januari 2014 verantwoordelijk voor het Team Onttrekkingen
Datum	9 april 2014
Plaats	Rotterdam
Interviewer	Jan-Willem de Lange

Spreker:	Uiting:
J. de Lange	Hoe bent u betrokken bij de zaak G.?
Mr. Oosterveld	Ik was sinds 2009 tot 1 januari 2014 verantwoordelijk namens het OM voor het Team Onttrekkingen van het KLPD. Dat team is verantwoordelijk voor de opsporing van ongeoorloofde tbs-ers, pij-ers en ontsnapte gedetineerden. Ik was hun aanspreekpunt voor opsporingshandelingen in dat soort zaken en dus ook als er opsporingsberichtgeving noodzakelijk was.
J. de Lange	Vindt de inzet van opsporingsberichtgeving vaak plaats bij ontsnapte gedetineerden?
Mr. Oosterveld	Nee, dat gebeurt niet vaak. Er zijn gemiddeld zo'n 200 onttrekkingen per jaar en ik denk dat we gemiddeld niet meer dan twee à drie keer per jaar opsporingsberichtgeving inzetten. Wij zetten dat ook niet in voor elke zaak, omdat niet elke zaak voldoet aan de voorwaarden. Wij zijn ook niet altijd te happig op opsporingsberichtgeving. Meestal vinden we iemand wel met de klassieke opsporingsmiddelen, maar soms lukt dat niet en dan bekijk je of opsporingsberichtgeving iets is wat we kunnen gebruiken. Soms is er al media-aandacht via andere wegen en dan kom je sneller toe aan reageren in de media. Dan kan dat wel iets zijn waardoor je sneller opsporingsberichtgeving inzet als middel en soms is het gewoon een hele gevoelige zaak en dan moet je wel. Het nadeel van opsporingsberichtgeving is, dat je tips binnen krijgt die niet altijd nuttig zijn en je kunt iemand door de media-aandacht opjagen. Als je geen zicht hebt op iemand zijn verblijfplaats, zijn omgeving of zijn sociale contacten, dan kan hij opgejaagd worden in een richting die je helemaal niet kent. We hebben dus altijd liever dat we een beetje zicht hebben op zijn sociale contacten en in welke hoek van het land die zich bevinden. We willen ook weten hoe onberekenbaar iemand is en hoe gek die gaat doen als hij zijn kop op de tv ziet voordat we opsporingsberichtgeving inzetten. Iemand kan hierdoor helemaal losslaan en daardoor nog gevaarlijker worden. Dit staat dus altijd in verhouding met hoever we komen met andere opsporingsmiddelen. Het gebeurt dus niet vaak en we komen er meestal met andere middelen uit. Het is inderdaad wel een heftige inbreuk maar het is soms nodig, al zijn we er niet erg happig op.

J. de Lange	Heeft dat ook te maken met het feit dat ontsnapte gevangenen of tbs-ers 'zwaardere jongens' zijn en daardoor maar beter niet kunnen worden opgejaagd?
Mr. Oosterveld	Het is niet per definitie omdat het zware jongens zijn, maar meer de vraag van is het middel nodig. Die vraag wordt beantwoord door te kijken of het middel leidt tot het doel van de inzet van opsporingsberichtgeving en wat gaat iemand doen als hij zijn kop op tv ziet. Dat gebeurt op basis van informatie van de instelling en van de politie. De meeste persaanval gaat bij ons uit naar ontsnapte tbs-ers, alleen voor ons is dat meestal niet de meest risicovolle categorie. Van tbs-ers en pij-ers weet je dat er verloop of vrijlating vanwege de behandeldeadline nadert en dat ze dus gaan terugkeren in de maatschappij. Die categorieën hebben daardoor meer contact met hun sociale omgeving en zijn er dus meer aanknopingspunten voor een opsporingsonderzoek. Bij gedetineerden merk je, afhankelijk van de lengte van de gevangenisstraf, dat er helemaal geen zicht is op de sociale contacten en dus minder kans op opsporing is. Daardoor moet je misschien eerder oppakken naar opsporingsberichtgeving.
J. de Lange	Waarom is in de zaak G. gekozen voor de inzet van opsporingsberichtgeving?
Mr. Oosterveld	Er was al media-aandacht geweest voor de zaak, voordat wij opsporingsberichtgeving hebben ingezet. Hij is op 6 oktober onttrokken tijdens het vervoer naar het ziekenhuis. Op 12 oktober heb ik gevraagd om over te gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving. We hadden toen al een tijdje aan opsporing gedaan en dat heeft niet geleid tot achterhaling van zijn verblijfplaats. Zijn sociale omgeving was redelijk in kaart gebracht maar leidde ook nergens toe. Hij was tot slot veroordeeld voor een ernstig geweldsdelict waardoor wij het genoodzaakt vonden om over te gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving.
J. de Lange	In eerste instantie is alleen zijn naam bekendgemaakt en pas later zijn foto. Waarom is dat gedaan?
Mr. Oosterveld	In de media werd gespeculeerd over zijn naam en daarom hebben wij die bevestigd. In het opsporingsbericht is daaraan pas een foto toegevoegd.
J. de Lange	Zou u een korte schets kunnen geven van de opsporingshandelingen die zijn verricht om de verdachte op een minder ingrijpende manier aan te houden?
Mr. Oosterveld	Ik weet dat er getapt is en dat zal het met name zijn.
J. de Lange	Vindt u dat er voor ontsnapte gedetineerden andere maatstaven moeten gelden dan bij bijvoorbeeld de inzet van opsporingsberichtgeving in een opsporingsonderzoek naar onbekende verdachten?
Mr. Oosterveld	Nee, ik ben niet zo happig op het middel omdat het niet heel succesvol is. Het is meer een reactie op de maatschappelijke onrust waardoor je er soms niet aan ontkomt om het in te zetten. Ik vind dat we er daarom ook niet veel soepeler mee om moeten gaan dan in gewone opsporingsonderzoeken. Wij krijgen soms ook als er een tbs-er is ontsnapt Kamervragen over waarom het publiek niet eerder is geïnformeerd, maar wij zijn er gewoon niet zo happig op. Het hoeft dus niet soepeler te worden. Het levert vaak veel commotie op als je in de pers treedt.

J. de Lange	In gewone opsporingsonderzoeken levert opsporingsberichtgeving vaak wel veel bruikbare tips op. Is dat bij ontsnapte gedetineerden wezenlijk anders?
Mr. Oosterveld	Als je ontsnapt dan verblijf je vaak bij familie of vrienden, die geven je een schuilplaats. Je moet je dus afvragen wie wil je bereiken met opsporingsberichtgeving. Je wilt het familielid bereiken die het toch niet liever heeft dat de ontsnapte niet op zijn plek in de cel zit. De kans dat je diegene bereikt met opsporingsberichtgeving is natuurlijk heel erg klein. In de zaak G. hebben we bewust ook ondertiteling mee laten lopen in de hoop toch iemand te bereiken. Want als je puur in het Nederlands gaat uitzenden wat heeft het dan voor zin als iemand zich begeeft in buitenlandse kringen. Met de opsporingsberichtgeving wil je verder niet het gewone publiek bereiken, want hij zal toch niet veel naar buiten gaan. Het is dus ook de vraag van wie wil je bereiken. Bij een niet opgelost misdrijf is de hoek waarin je gaat zoeken ook veel ruimer. Het is een andere tak van sport.
J. de Lange	Is in deze zaak voldaan aan alle waarborgen uit de Aanwijzing?
Mr. Oosterveld	Ja, voor mij is de lijn als ik over wilde gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving dan belde ik de landelijke hoofdofficier (Greive) en mijn eigen hoofdofficier en dan legde ik de casus voor. Het team wat de uitvoering van de opsporingsberichtgeving regelt gaat ook niet aan de slag zonder toestemming van de heer Greive, via hem gaat ook het contact met het College. Concreet in deze zaak heeft dus de voorzitter van het College toestemming verleend, is de verdachte veroordeeld voor ernstig misdrijf, bieden andere opsporingsmiddelen onvoldoende uitzicht op opsporing, dus is voldaan aan alle waarborgen.
J. de Lange	Is bij het LP de bevoegdheid om over te gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving gemandateerd aan een pers- of rechercheofficier?
Mr. Oosterveld	Nee, bij ons gaat het gewoon via de hoofdofficier. Wij hebben ook geen persofficier.
J. de Lange	In gewone opsporingsonderzoeken controleert de rechter achteraf of het opsporingsmiddel correct is ingezet via 359a Sv. Hoe gebeurt dat bij ontsnapte gevangenen?
Mr. Oosterveld	Niet! Als iemand ontsnapt is dan geldt hetzelfde als bij andere opsporingsmiddelen die worden ook niet getoetst op zitting. Als het succesvol was dan wordt iemand aangehouden en weer binnengezet op de titel die er al was. Er volgt dus geen toetsing of de opsporing wel allemaal rechtmatig was. Dat maakt wel dat je extra kritisch bent.

Bijlage G Toetsingsschema FC Utrecht - FC Twente

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Rellen FC Utrecht – FC Twente
Datum:	4 december 2011
Parket:	AP Midden-Nederland
Soort zaak:	Opsporing van onbekende verdachten
Strafbare feiten:	Onder andere openbare geweldpleging en vernieling
Jurisprudentie: ⁶	Verdachte 1: HR 7 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:42. Verdachte 2: HR 7 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:43. Verdachte 3: HR 7 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:28. Verdachte 4: HR 7 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:23. Verdachte 5: HR 7 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:41.
Onderzoeksmethode en bron:	Interview met mr. Terporten-Hop, persofficier parket Midden-Nederland, bijlage H.
Omschrijving van de zaak:	
Op 4 december 2011 wordt de voetbalwedstrijd FC Utrecht – FC Twente in Utrecht gespeeld.⁷ Na de wedstrijd willen Utrecht ‘supporters’ de supporters van FC Twente aanvallen. Stewards raken tijdens die bestorming in de knel tussen een hek en de Utrecht ‘supporters’. De politie komt tussen beiden. In de rellen die ontstaan sneuvelen onder andere bushokjes, worden agenten bekogeld met bakstenen en vuurwerk en voelt de politie zich genoodzaakt om waarschuwingsschoten te lossen.	
De opsporingsberichtgeving:	
De beelden van de onrusten worden verspreid via internet en uitgezonden in het programma Opsporing Verzocht. De beelden zijn later ook verspreid door andere media.	
Proportionaliteit en subsidiariteit:	
Proportionaliteit In deze zaak wordt na afloop van een voetbalwedstrijd buitengewone agressie getoond. Agenten en stewards voelen zich ernstig bedreigd. Volgens mevrouw Terporten-Hop leverde deze zaak extra maatschappelijke onrust op omdat de rellen plaatsvonden vlak na de rellen bij het Maasgebouw. De feiten waren daarnaast zo ernstig dat voorlopige hechtenis was toegestaan.	

⁶ Enkel zaken waarin opsporingsberichtgeving is ingezet.

⁷ Voor uitgebreid zie: Hoofdstuk 3 van Tussen ratio en intuïtie 2012.

Subsidiariteit

Volgens mevrouw Terporten-Hop is er geprobeerd om eerst op minder ingrijpende manieren de verdachten op te sporen. Allereerst is er gekeken of de politie (het voetbaldetachment) betrokkenen kon herkennen. Vervolgens zijn de betrokkenen gewaarschuwd dat er beelden gepubliceerd konden worden. Tot slot zijn de beelden pas uitgezonden op televisie en verspreid op het internet.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

Deze zaak betrof de opsporing van onbekende verdachten van een strafbaar feit. De Aanwijzing vereist dan enkel een bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, waarin in casu aan is voldaan. De hoofdofficier van justitie heeft in deze zaak toestemming verleend voor de inzet van opsporingsberichtgeving.

Conclusie:

In deze zaak heeft een begrijpelijke en bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit plaatsgevonden. De ernst van de feiten zijn in verhouding met de inmenging, gelet op de maatschappelijke impact en ernst van de zaak. Het OM heeft geprobeerd de verdachten op minder ingrijpende manieren op te sporen, dat heeft tot geen resultaat geleid. De toestemming van de hoofdofficier is eveneens verleend zodat er sprake is van een proportionele en voorzienbare inmenging.

Bijlage H Interview met mr. Terporten-Hop

Geïnterviewde:	mr. S. Terporten-Hop
Functie:	Persofficier parket Midden-Nederland
Datum	11 april 2014
Plaats	Den Haag (telefonisch)
Interviewer	Jan-Willem de Lange

Spreeker:	Uiting:
J. de Lange	Hoe bent u betrokken bij de voetbalrellen rond de wedstrijd FC Utrecht - FC Twente?
Mr. Terporten-Hop	Ik was toen de persofficier in Utrecht en officier van justitie in de driehoek in Utrecht-stad in die twee rollen was ik betrokken bij wat er gespeeld heeft toen op 4 december.
J. de Lange	Toen is besloten om over te gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving. Heeft u daartoe besloten als persofficier?
Mr. Terporten-Hop	Het was toen een hele gevoelige zaak, het was vrij kort na de rellen in Rotterdam. In die zaak waren toen natuurlijk vrij snel foto's vertoond op grote billboards in de stad. Wij hebben in Utrecht, toen deze zaak speelde veel overleg gevoerd met de zaaksofficier, de hoofdofficier en ik als persofficier. Dat hebben wij gedaan omdat in Rotterdam wat kritiek was ontstaan en wij dachten we moeten goed gaan kijken hoe we dat gaan aanpakken. We hebben toen dus een aantal keren overleg gehad over wat doen we en op welke manier gaan we de beelden van de verdachten naar buiten brengen.
J. de Lange	Waarom is besloten om over te gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving?
Mr. Terporten-Hop	Het waren zeer ernstige rellen, het was een behoorlijke vechtpartij en de politie is fors belaagd door grote groepen mensen. Het was daarom heel belangrijk om zo snel mogelijk te onderzoeken wie daarvoor verantwoordelijk waren. We hadden natuurlijk ook wel veel beeldmateriaal vanuit het stadion, maar we hebben wel gezegd we gaan per keer kijken wat doen we. We beginnen niet gelijk met de inzet van het zwaarste middel. De burgemeester zei meteen dan hangen we hier ook gelijk van die billboards op, maar daar hebben wij van gezegd, als het nodig is dan doen wij dat, maar we gaan er zeker niet mee beginnen. Je begint gewoon op de wijze waarop je het normaal gesproken ook doet en dat betekent per plaatje afvragen hoe je kunt uitzoeken wie het is. Het is wel zeer gefaseerd gegaan. We hebben wel gekeken hoe kunnen we het anders doen. We hebben bijvoorbeeld het voetbaldetachment naar de beelden laten kijken of ze mensen herkenden. Wij zijn ook telkens op blijven letten van wat is nog nodig, welke personen moeten we nog vinden en waarvoor is het nodig dat we er nog mee naar buiten komen.

J. de Lange	U gaf net aan dat in een soort driehoeksoverleg tussen u, de zaaksofficier en de hoofdofficier besloten is om over te gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving. Heeft u als persofficier die beslissing genomen of de hoofdofficier?
Mr. Terporten-Hop	In deze zaak is het wel zo gegaan dat de uiteindelijke beslissing telkens is genomen de door hoofdofficier. Dat was toen eigenlijk nog niet de standaardwerkwijze, momenteel werken we wel met de procedure dat onze hoofdofficier alle beslissingen neemt. Toen was het eigenlijk gewoon gemandateerd aan de persofficier. Wij vonden deze zaak echter zo omvangrijk dat wij hebben besloten om de hoofdofficier erin te betrekken. Het was vaak een telefonisch overleg tussen mij en de zaaksofficier en dat de zaaksofficier vervolgens de hoofdofficier belde, die uiteindelijk zijn fiat gaf.
J. de Lange	Wat maakte dit delict zo ernstig dat deze forse inbreuk op de privacy gerechtvaardigd was?
Mr. Terporten-Hop	Dat had natuurlijk vooral te maken met de heftigheid van het incident en dat er toch grof geweld tegen de politie was. Ik bedoel nitraten en stenen vlogen door de lucht. Dus de gewelddadigheid van een hele grote groep gericht tegen de politie en ook wel in de context van zo'n voetbalwedstrijd. Die voetbalrellen waren op dat moment ook wel actueel, Rotterdam lag bijvoorbeeld nog vers in het geheugen. Die setting waarin het afspeelde van een grote groep 'voetbalsupporters' tegen de politie rond een voetbalwedstrijd zijn wel elementen die het feit zeer ernstig maakte. Die elementen hebben er ook wel voor gezorgd dat wij zo snel mogelijk wilde weten wie hiervoor verantwoordelijk waren.
J. de Lange	Achteraf is er behoorlijk wat media-aandacht ontstaan toen de beelden verspreid werden. Als u dat geweten had, had u dan ook de beelden verspreid?
Mr. Terporten-Hop	Ja, ik had het inderdaad gedaan. Ik vind het nog steeds belangrijk en je houdt rekening met de effecten van beelden maar dat hangt voor mij niet af of ik wel of niet ga publiceren. Er was natuurlijk ook al media-aandacht vanwege de ernst van de feiten. De volgende dag hebben wij als driehoek ook al een persconferentie gegeven. Het was sowieso al een zaak die de media al bezighield voordat we de beelden gingen tonen.
J. de Lange	Media-aandacht heeft dus vooraf geen rol gespeeld?
Mr. Terporten-Hop	Media-aandacht heeft inderdaad vooraf geen invloed gehad op de beslissing. Wat misschien wel heeft meegespeeld is de stelligheid waarmee het stadsbestuur zei: wij willen ook die billboards, want er moet kost wat het kost opgespoord worden. Wij zijn daar wel terughoudend in geweest. Wij gaan over de opsporing van verdachten en wij bepalen op welk moment wij met beelden naar buiten komen. Dat er voor die zaak veel media-aandacht was heeft de afweging niet anders gemaakt. Wat natuurlijk ook belangrijk in deze zaak is dat wij de verdachten de kans hebben geboden om zich te melden. Wij hebben telkens gezegd: weet dat we beelden hebben en weet dus ook dat we die kunnen gaan laten tonen. Kom je dus maar melden! Over die werkwijze heeft het Hof in Arnhem en later de Hoge Raad uiteindelijk overwogen dat, dit een goede manier was om het zo op te bouwen.

J. de Lange	Vindt u dat die waarschuwing in elke zaak zou moeten plaatsvinden?
Mr. Terporten-Hop	Ja, het is een goede manier. Kijk deze zaak haalde de landelijke media en dan kan je er natuurlijk al bijna niet om heen, zodat ze nooit kunnen zeggen ik heb niet gehoord dat ik me kon melden. Het is dan goed om vooraf een waarschuwing te geven van als je je niet meldt dan loop je het risico dat er beelden worden getoond. Ik denk dat deze waarschuwing in elke zaak, die zich daarvoor leent mogelijk is. Waar je alleen in deze zaak mee zit is de aandacht van de media en daardoor heb je als OM ook de gelegenheid om die aandacht te gebruiken om de beelden te tonen. Je kunt daardoor het tempo van vertonen verhogen. Een oproep aan de betrokkenen om zich te melden, staat morgen in alle kranten. Dat heb je niet als je in Opsporing Verzocht aandacht vraagt dan moet je altijd weer een week wachten voordat je pas beelden kan gaan tonen. Op deze wijze kan je soms ook tijd verliezen die je niet altijd in een onderzoek hebt. Het is dus een afweging die we in deze zaak hebben gemaakt maar niet altijd op dezelfde manier kan worden toegepast.
J. de Lange	U vertelde net dat telkens het opsporingsonderzoek in stapjes is opgebouwd (eerst voetbaldetachment enz.). Zijn er nog meer stapjes genomen?
Mr. Terporten-Hop	We hebben bijvoorbeeld ook nog de beelden eerst alleen online getoond voordat ze op tv werden getoond, dus we hebben wel een aantal stapjes genomen. Dat doen we eigenlijk altijd als het gaat om de inzet van opsporingsberichtgeving. In elke zaak moet in principe eerst gekeken worden of er intern bij de politie herkenningen plaatsvinden en pas dan wordt overwogen om de zaak naar buiten te brengen in de media. We hebben de stapjes in deze zaak ook wel afgelopen maar omdat we er zo bovenop zaten hebben we het wel sneller gedaan.
J. de Lange	U heeft de beelden dus eerst online gezet en daarna pas op de televisie laten tonen?
Mr. Terporten-Hop	Dat is wel min of meer gelijk gegaan. Bijvoorbeeld 's ochtends om negen uur stonden de beelden online en 's avonds was de uitzending van Opsporing Verzocht. In die orde van grootte.
J. de Lange	In Opsporing Verzocht en op internet zijn de beelden zonder balkjes vertoond. Zou minder vergaande opsporingsberichtgeving (zoals met balkjes) tot het zelfde resultaat hebben geleid?
Mr. Terporten-Hop	Dat vind ik een lastige vraag. Ik denk als je het misschien nog meer gefaseerd zou uitvoeren dan had je misschien wel hetzelfde resultaat gehad en misschien zelfs ook wel met balkjes. De mensen die het betroffen wisten, denk ik, heel erg goed dat ze gezocht werden. Met balkjes had je daarom misschien wel het effect gehad dat mensen dachten nu ben ik met mijn hoofd op tv, maar dat balkje kan er ook af dus laat ik me maar melden. In deze zaak, waar zoveel aandacht voor was, waar diegene heel goed wisten dat ze gezocht werden en het feit dat mensen in een groep hebben gehandeld maakte het wellicht mogelijk dat, ook mensen na het tonen van beelden met balkjes, zich kwamen melden of herkend zouden worden door anderen.

J. de Lange	Waarom is daar dan in deze zaak dan niet voor gekozen voor uitzending met balkjes?
Mr. Terporten-Hop	Ik denk eerlijk gezegd dat toen dat hele fenomeen van het tonen met balkjes eigenlijk helemaal nog niet zo speelde. Ik heb het idee dat echt iets van de laatste tijd is naar aanleiding van het bekende voorbeeld uit Eindhoven. Daarna zijn er ook weer wat standpunten ingenomen over meer gefaseerde vertoning van beelden door bijvoorbeeld alleen een balkje of een 'still'. Eind 2011 speelde dat eigenlijk nog allemaal niet. Toen was het zo van als je beelden hebt dan toon je ze gewoon met een herkenbaar gezicht. Dat hebben wij gewoon niet afgewogen om daar een tussenstap in te maken.
J. de Lange	Is aan alle regels en waarborgen uit de Aanwijzing voldaan? U gaf al aan dat er toestemming is verleend door de hoofdofficier.
Mr. Terporten-Hop	Ja, we hebben alles afgewogen ook de proportionaliteit en subsidiariteit. We hebben die dagen heel veel overleg gevoerd, ik zie me nog zitten. We hebben veel telefonisch contact gehad, veel korte lijnen. We hebben telkens met elkaar die afwegingen gemaakt. Vanwege de gevoeligheid van de zaak hebben we dus ook gekozen voor toestemming van de hoofdofficier.
J. de Lange	Vindt u dat de Aanwijzing voldoende waarborgen biedt?
Mr. Terporten-Hop	Ja, ik vind van wel. Ik denk dat wij als OM heel veel last hebben gehad, niet helemaal terecht, van hoe slecht die zaak in Eindhoven is uitpakkt voor ons. Als je normaal gesproken opsporingsberichtgeving inzet volgens de richtlijnen uit de Aanwijzing en je gebruikt daarbij je ervaringen als persofficier dan zijn er voldoende waarborgen om ervoor te zorgen dat niet in elke zaak iemand volop in beeld komt. Wij kunnen daar wel degelijk gradaties in aanbrengen en keuzes maken van hoe ver ga je. Ik denk dat de Aanwijzing daarin wel voldoet.
J. de Lange	Wat vindt u van het feit dat de juistheid van het opsporingsmiddel pas achteraf wordt getoetst door de rechter? Moet die toetsing niet naar voren gehaald worden?
Mr. Terporten-Hop	Nee, dat gaat een ontzettende bureaucratie opleveren. Ik denk dat je zoiets als OM niet moet willen om, voor de inzet van dit opsporingsmiddel, ook nog een soort toets vooraf door de rechter-commissaris in te voeren. Ik vind dat in de huidige maatschappij waarbij zoveel beeldmateriaal beschikbaar is het normaal moet zijn als er beelden worden uitgezonden. Het is zo'n alledaagse praktijk geworden dat het OM zelf het gebruik van die beelden moet kunnen toetsen. Wij hebben daarvoor ook genoeg handvatten. Het klopt inderdaad als je zegt er wordt een inbreuk gemaakt, maar ik vind dat van een andere orde van grootte dan het doorzoeken van een woning of het aftappen van een telefoon. Dat is veel ingrijpender dan het tonen van beelden.

Bijlage I Toetsingsschema Overval op juwelier Lapidee

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Overval op juwelier Lapidee
Datum:	25 april 2012
Parket:	AP Den Haag
Soort zaak:	Opsporing van onbekende verdachten en opsporing van verdachten waarvan de identiteit bekend is.
Strafbare feiten:	1. Medeplegen van doodslag, voorafgegaan van een strafbaar feit en gepleegd met het oogmerk om bij betrapping op heterdaad aan zichzelf of aan andere deelnemers aan dat feit straffeloosheid te verzekeren. 2. Medeplichtigheid aan het medeplegen van doodslag, voorafgegaan van een strafbaar feit en gepleegd met het oogmerk om bij betrapping op heterdaad aan zichzelf of aan andere deelnemers aan dat feit straffeloosheid te verzekeren.
Jurisprudentie:⁸	Verdachte 1: Rb. Den Haag 7 februari 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ0974 en Hof Den Haag 2 december 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:4546. Verdachte 2: Rb. Den Haag 7 februari 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:0977 en Hof Den Haag 2 december 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:4543.
Onderzoeksmethode en bron:	Inhoudsanalyse van: proces-verbaal omtrent vrijgeven beelden en vrijgeven identiteit verdachten (intern document).
Omschrijving van de zaak:	
Op 25 april 2012 overvallen twee mannen juwelier Lapidee in Den Haag. Tijdens de overval schiet verdachte 1 de eigenaar dood. De verdachten vluchten in een vluchtauto bestuurd door verdachte nummer 3. In eerste instantie worden enkel de beelden van de overval vrijgegeven. In een later stadium worden ook de namen van verdachten 1 en 2 vrijgegeven.	
De opsporingsberichtgeving:	
Op 27 april 2012 werden zowel bewegende als stilstaande beelden van de daders gepubliceerd op de website depolitiezoekt.nl en vervolgens werden deze beelden in de	

⁸ Enkel zaken waarin opsporingsberichtgeving is ingezet.

avond ook vertoond in diverse televisieprogramma's. Op 28 april 2012 werden ook foto's van de beelden verspreid in diverse kranten. In de directe omgeving van de juwelier werden billboards met daarop de beelden geplaatst, daarnaast werden er flyers verspreid met de link naar de beelden. Uit de tips die hierop volgden werd de vermoedelijke identiteit van verdachten 1 en 2 vastgesteld. Op 1 mei 2012 is besloten om ook de namen van de verdachten 1 en 2 openbaar te maken in het opsporingsbericht.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

In deze zaak zijn eerst camerabeelden van verdachten 1 en 2 verspreid, waarna enkele dagen later ook hun identiteit werd vrijgegeven.

De camerabeelden

Proportionaliteit

De overval met dodelijke afloop betrof een zeer ernstig strafbaar feit die de rechtsorde ernstig heeft geschokt, daardoor werd een snelle identificatie van de daders noodzakelijk geacht. Op korte termijn waren er geen andere opsporingsmiddelen meer voorhanden daarom werd het opsporingsbelang geprevaleerd boven het privacybelang.

Subsidiariteit

Direct na de overval werden diverse opsporingshandelingen verricht om de daders te kunnen aanhouden. De beelden van de overval zijn eerst intern op politie-sites geplaatst, zonder resultaat. In de juwelierswinkel zijn vingerafdrukken gevonden. Een vergelijking van de gevonden vingerafdrukken met vingerafdrukken in diverse databanken leverde geen resultaat op. Op korte termijn waren er geen minder ingrijpende opsporingsmiddelen voorhanden.

De identiteit

Proportionaliteit

De overval met dodelijke afloop betrof een zeer ernstig strafbaar feit die de rechtsorde ernstig heeft geschokt. Daarnaast was er informatie dat de overval was gepleegd uit geldgebrek en daardoor was het recidivegevaar hoog. De wens van de spoedige aanhouding werd daarom geprevaleerd boven het privacybelang.

Subsidiariteit

Op diverse minder ingrijpende manieren is geprobeerd de verblijfplaats van de verdachten te achterhalen. De inzet van telefoontaps en observaties hebben geen resultaat opgeleverd. Tot slot is via de ouders van de verdachten geprobeerd om in contact te komen met de verdachten. Ook dit heeft niets opgeleverd. Op korte termijn waren er daardoor geen minder ingrijpende opsporingsmiddelen voor handen.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

In eerste instantie is opsporingsberichtgeving ingezet om de identiteit van de onbekende verdachten te achterhalen. Voor deze categorie geldt dat enkel een bewuste afweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit moet plaatsvinden. In casu is dat gebeurd (zie hierboven).

In een later stadium is ook de identiteit van verdachten 1+2 bekend gemaakt, toen was er sprake van de inzet van opsporingsberichtgeving in een opsporingsonderzoek waarvan de identiteit van de verdachten bekend was. Voor deze categorie gelden meer vereisten:

- De voorzitter van het College heeft na advies van de voorzitter van het L.O.O. toestemming verleend: in casu gebeurd.
- De verdachten werden gezocht voor een ernstig misdrijf; in casu sprake van.
- Tegen de verdachten waren ernstige bezwaren: tegen de verdachten bestond meer dan een vermoeden van schuld.
 - Naar aanleiding van de uitgezonden beelden zijn meerdere tips binnengekomen waarin de namen van de verdachten werden genoemd.
 - Eén getuige had zich gemeld en had beide verdachten herkend.
 - Foto's van de verdachten leken op de personen die op de beelden van de overval te zien waren.
- De inzet van andere opsporingsmiddelen bood geen zicht op aanhouding: op dat moment waren er geen tactische opsporingsmiddelen voorhanden om de verdachten op een andere manier binnen de gewenste termijn aan te houden.
- Na een bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit: in casu gebeurd.

De hoofdofficier van justitie heeft in beide gevallen toestemming verleend voor de inzet van opsporingsberichtgeving.

Conclusie:

In deze zaak heeft het OM tot tweemaal toe een begrijpelijke bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit uitgevoerd. Beide keren stond de ernst van het feit in verhouding met de ernst van de inmenging, omdat het ging om opsporing van zeer ernstige feiten. De feiten waren ernstig omdat het een levensdelict betrof, die een zeer grote invloed had op de samenleving. Het recidive gevaar in deze zaak was daarnaast zeer hoog. Opsporing door middel van minder ingrijpende middelen heeft geen effect gehad. Aan alle overige vereisten van de Aanwijzing is voldaan. In deze zaak heeft een proportionele en voorzienbare inmenging plaatsgevonden.

Bijlage J Toetsingsschema Rellen Haren

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Project X Haren
Datum:	21 september 2012
Parket:	AP Noord-Nederland
Soort zaak:	Opsporing van onbekende verdachten
Strafbare feiten:	O.a. 1. Openlijke geweldpleging 2. Brandstichting
Jurisprudentie:	Slechts enkele uitspraken zijn gepubliceerd. Geen daarvan betroffen verdachten die door de inzet van opsporingsberichtgeving zijn opgespoord.
Onderzoeksmethode en bron:	Interview met mr. O. Brouwer, rechercheofficier parket Noord-Nederland, bijlage K.
Omschrijving van de zaak:	
Een meisje publiceert op Facebook een uitnodiging voor een openbaar verjaardagsfeestje bij haar thuis.⁹ De uitnodiging wordt extreem veel gedeeld op de 'social media' waardoor het een groot verspreidingsbereik kreeg. Duizenden mensen gaven aan naar het feest te willen komen. Op de avond van het feest keert een groep raddraaiers zich tegen de aanwezige politie. In de rellen die ontstaan wordt o.a. een auto in brand gestoken en de politie bekogeld met stenen.	
De opsporingsberichtgeving:	
Van de rellen is enorm veel beeldmateriaal beschikbaar. Op 25 september 2011 gaf hoofofficier van justitie mr. Greive in het programma Opsporing Verzocht aan dat de beelden niet gelijk in de media 'gedumpt' zouden worden. Eerst zouden de beelden door de politie worden geanalyseerd en gekeken worden of de verachten op andere manieren waren op te sporen. Op 21 november 2011 is in het programma Opsporing Verzocht een laatste omroep gedaan aan de verdachten om zich te melden bij de Politie, hierbij werden ook 'geblurde' beelden van enkele verdachten getoond. Op 28 november 2011 zijn in Opsporing Verzocht een viertal foto's getoond van verdachten. Op de site van de politie zijn nog eens 50 foto's verspreid. De beelden zijn ook massaal verspreid in andere media.	
Proportionaliteit en subsidiariteit:	
Proportionaliteit De impact van deze zaak op de samenleving was behoorlijk groot volgens de heer Brouwer. <i>"Je kunt denken het zijn maar ongeregelheden, het is maar het vernielen van een winkelruit of het gooien van stenen. Maar er zijn ook gevallen bij, zoals met die auto op de kant of brandstichting, waarbij echt levensgevaar is ontstaan. De ongeregelheden hebben zoveel</i>	

⁹ Voor een uitgebreide beschrijving zie: Hoofdstuk 1 van Hoofdrapport Commissie 'Project X' Haren 2013.

onrust en commotie veroorzaakt dat het niet je het niet kunt maken om niet de onderste steen boven te halen.”

Subsidiariteit

In het opsporingsonderzoek heeft het OM volgens de heer Brouwer eerst gekeken of de opsporing niet op andere minder ingrijpende manieren kon plaats vinden. *“De beelden zijn intern in politiebriefings verspreid in Groningen, Friesland en andere korpsen. Er is ook contact gezocht met scholen met de vraag kennen jullie deze personen omdat er minderjarigen op de beelden zichtbaar waren. In die gevallen wil je het buiten de publiciteit oplossen. Uiteindelijk als dat geen effect heeft en als de ‘geblurde’ beelden ook geen soelaas bieden dan gaan we de beelden ‘ongeblurd’ publiceren.”*

Waarborgen uit de Aanwijzing:

Volgens de Aanwijzing is hier sprake van opsporing van onbekende verdachten. Voor deze categorie geldt dat er alleen een bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit moet plaatsvinden.

De rechercheofficier heeft onder mandaat toestemming verleend voor de inzet van opsporingsberichtgeving.

Conclusie:

De heer Brouwer noemt de Harense zaak een voorbeeldzaak en deze mening is te bevestigen. De afwegingen betreffende de proportionaliteit en subsidiariteit zijn begrijpelijk. De feiten waren wellicht juridisch ieder afzonderlijk en per verdachte niet zo ernstig, maar leverde door de massaliteit wel een grote maatschappelijke onrust op. De inmenging stond daarom in verhouding met de ernst van de feiten. Door het intern tonen van de beelden is eerst geprobeerd om de verdachten op een minder ingrijpende manier te identificeren, daarna zijn pas de beelden gepubliceerd.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving heeft de hoofdofficier van justitie geen toestemming verleend. De ontbrekende toestemming heeft geen nadeel voor de verdachten opgeleverd, zodat de inmenging hierdoor niet onvoorzienbaar werd.

In deze zaak is een proportionele en voorzienbare inmenging gepleegd.

Bijlage K Interview met mr. Brouwer

Geïnterviewde:	mr. Oubele Brouwer
Functie:	Rechercheofficier parket Noord-Nederland
Datum	2 april 2014
Plaats	Den Haag (telefonisch)
Interviewer	Jan-Willem de Lange

Spreker:	Uiting:
J. de Lange	Hoe bent u betrokken bij de Harense zaak?
Mr. Brouwer	Ik ben op een drietal manieren betrokken bij de Harense zaak. Ik ben als rechercheofficier verantwoordelijk voor de selectie van TGO's (Team Grootschalig Onderzoek). Wij starten doorgaans alleen TGO's op bij levensdelicten. Als de zaak soms omvangrijk, buitensporig of ingewikkeld is dan kan ook in andere zaken een TGO worden opgestart. Ik ben dus betrokken bij de start van het TGO en ik heb de zaaksofficier begeleid in enkele opsporingsstappen. Daarnaast ben ik verantwoordelijk voor alles omtrent de inzet van opsporingsberichtgeving. In Noord moet de zaaksofficier altijd langs de rechercheofficier voor de inzet van opsporingsberichtgeving. Ik geef dan vervolgens mijn fiat, doen we het wel of niet.
J. de Lange	Daarna volgt weer de toestemming van de hoofdofficier?
Mr. Brouwer	Nee, want die heeft het aan mij gemandateerd. Volgens de Aanwijzing is het zo dat de hoofdofficier van justitie die beslissing moet nemen, maar we hebben het ons zelf lastiger gemaakt dan dat in de Aanwijzing staat. Alle hoofdofficiëren hebben het namelijk gemandateerd aan één van de persofficiëren of rechercheofficiëren in hun parket. Wij hebben in Noord gedacht het is een opsporingsmiddel, dus moet het gemandateerd worden aan de rechercheofficier.
J. de Lange	Waarom is in deze zaak besloten om over te gaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving?
Mr. Brouwer	De impact van de zaak was vrij groot. Je kunt denken, het zijn maar ongeregelheden, het is maar het vernielen van een winkelruit of het gooien van stenen. Maar er zijn ook gevallen bij zoals met die auto op de kant of brandstichting waarbij echt levensgevaar is ontstaan. De ongeregelheden hebben zoveel onrust en commotie veroorzaakt dat je het niet kunt maken om niet de onderste steen boven te halen, vandaar het TGO, vandaar ook het innovatieve optreden. Het optreden was innovatief omdat we ongelooflijk veel hebben geïnvesteerd in internetopsporing. We hebben studenten ingehuurd om al het berichtenverkeer op de sociale media te analyseren, want daar zaten heel veel bewijsmiddelen in. We kregen daarnaast ook heel veel beeldmateriaal toegezonden van het publiek. Het bekijken van de beelden was een enorme logistieke klus en was ontzettend lastig. De hele server ging letterlijk plat. We hebben extra ruimte moeten kopen om dit te kunnen 'handelen'. We hebben een speciaal programma laten schrijven die automatisch gezichten herkent in al die filmpjes die wij hebben ontvangen. We hadden soms wel twintig filmpjes met één verdachte, want er werd uit alle hoeken gefilmd. Wij hebben ook vrij snel gezegd, wij gaan als overheid ook het publiek vragen om met ons mee te denken: herkennen jullie deze personen.

J. de Lange	De hulp inroepen van het publiek is voornamelijk gebeurd in het programma Opsporing Verzocht. Was hiervoor achteraf een geschikter medium?
Mr. Brouwer	De grens van Opsporing Verzocht, regionale media en YouTube is vervaagd. Als je het uitzend in Opsporing Verzocht, dan heb je het onmiddellijk ook op YouTube of RTV Noord. De keuze om niet naar RTV Noord te gaan was een zeer bewuste keuze omdat wij wel wisten dat de onrustplegers voor een groot gedeelte niet uit Groningen kwam. Het alleen tonen van de beelden op RTV Noord zou onvoldoende effect hebben gehad. Dat bleek later ook wel, van de beelden die we hebben vertoond zaten heel veel niet Groningers bij.
J. de Lange	Achteraf gezien heeft de publicatie van de beelden in Opsporing Verzocht behoorlijk wat media-aandacht gekregen. Was u ook overgegaan tot de publicatie als u had geweten dat er zoveel media-aandacht zou ontstaan?
Mr. Brouwer	Ja, want dat ben ik niet met je eens. De media-aandacht is niet veroorzaakt door Opsporing Verzocht. De media-aandacht is, volkomen terecht, ontstaan door de ongeregelde heden in Haren. De televisieprogramma's buitelden al over elkaar heen om hier wat van te vinden. De politiek trouwens ook. Er waren ook al een hoop filmpjes vertoond in de media, omdat burgers of particulieren hiermee naar programma's gingen. Daarnaast zetten veel mensen hun filmpjes zelf op internet. Ik ben het er niet mee eens dat de commotie is ontstaan door Opsporing Verzocht, die was er al. Dan de vraag zou ik het weer zo doen: ja, onmiddellijk.
J. de Lange	U vindt het een zeer effectief opsporingsmiddel?
Mr. Brouwer	Ik heb een afweging gemaakt dat, wat daar is gebeurd buiten iedere proportie is. Ik ben daarnaast zeer tevreden over de subsidiariteit. Dat je niet gelijk de koppen op het scherm zet, maar dat je het stapsgewijs opbouwt. Eerst 'geblurd' laten zien enzovoort. Het is ook gebleken dat veel verdachten zich gingen melden toen wij de beelden 'geblurd' gingen uitzenden. De verdachten wisten dat ze anders volgende week herkenbaar op TV getoond zouden worden.
J. de Lange	Mr. Greive heeft in Opsporing Verzocht gezegd, dat de beelden niet gelijk op internet gedumpt zouden worden. Eerst zou er zorgvuldig onderzoek plaatsvinden. Wat voor onderzoek is er verricht?
Mr. Brouwer	De standaardprocedure is dan dat we eerst in eigen kring gaan kijken kunnen wij er wat mee. De wijkagenten hebben bijvoorbeeld eerst gekeken of zij mensen herkenden. Deze beelden zijn ook intern in politiebrieftings verspreid in Groningen, Friesland en andere korpsen. Er is ook contact gezocht met scholen met de vraag kennen jullie deze personen omdat er minderjarigen op de beelden zichtbaar waren. In die gevallen wil je het buiten de publiciteit oplossen. Uiteindelijk als dat geen effect heeft en als de 'geblurde' beelden ook geen soelaas bieden dan gaan we de beelden 'ongeblurd' publiceren. We hebben veel aandacht gegeven aan het feit dat we dit zo zouden doen. De raddraaier wist gewoon dat hij op de tv zou kunnen komen.

J. de Lange	Het waarschuwen van de verdachten. Vindt u dat dat in elke zaak zou moeten plaatsvinden?
Mr. Brouwer	Nee, nee, doe ik ook niet. Je moet je realiseren dat zulke vragen om opsporingsberichtgeving in te zetten alleen al in het Noorden al zo'n 5 keer per week binnen komen. De verzoeken betreffen heel vaak overvallen, die een grote impact hebben op de slachtoffers. Als wij goede beelden hebben, waar we weten dat het de verdachten zijn, de politie heeft ze zelf eerst intern verspreid en ze zijn niet herkend, dan ga ik meteen 'ongeblurd' richting media. Ik doe dat omdat het feit zo ernstig is. Ik doe dat alleen niet als ik forse aanwijzingen heb dat het een minderjarige is. Ik vind dat je daarmee voorzichtiger moet zijn. Het is dus meteen de stap 'ongeblurd' laten zien omdat andere opsporingsmiddelen niet effectief zijn. Bij Haren was het zo dat de commotie zeer groot was, maar de gronddelicten (openlijke geweldpleging, vernieling, diefstal) zaten vrij onderaan in het spectrum. Daarom zijn wij voorzichtiger geweest en hebben wij eerst gewaarschuwd.
J. de Lange	Is in de Harense zaak voldaan aan alle waarborgen uit de Aanwijzing?
Mr. Brouwer	Ja, dat vind ik niet alleen, dat vindt ook het Hof. Er zijn twee uitspraken van de Rechtbank waar de mandateringsregeling niet goed werd bevonden, maar die zijn gerepareerd door het Hof. Over de inhoud en zorgvuldigheid hebben wij niet de kous op de kop gekregen. De landelijke hoofdofficier opsporingsberichtgeving gebruikt dan ook de Harense zaak als voorbeeldzaak. Hij gebruikt ook een andere zaak van mij. In een zaak met minderjarige verdachten ben ik langs conrectoren van scholen gegaan en heb ik de foto's laten zien. Een van de conrectoren herkende iemand op de foto's en de zaak was opgelost. Ik heb de beelden nog geen eens hoeven tonen op de televisie. Je moet soms wat innovatief zijn.
J. de Lange	Vindt u dat er in de Aanwijzing voldoende waarborgen zijn opgenomen om willekeur te voorkomen?
Mr. Brouwer	Weet je, je kunt waarborgen op papier zetten om een stukje zorgvuldigheid in te bouwen. Hoe kunnen we nou voorkomen dat bijvoorbeeld iedere willekeurige wijkagent zomaar beelden op internet zet. De belangrijkste waarborg vind ik dat de beslissing niet genomen wordt door een van mijn 4500 politiemensen in het Noorden, maar dat we dat laten kanaliseren via één loket, via één persoon die daar over beslist. Als je vraagt of de Aanwijzing nog verder moet worden aangescherpt. Nee, want de waarborgen staan daar al in. Ik zou niet weten wat er nog aan toegevoegd zou moeten worden. Ik denk zelfs dat er een contrabeweging is. Als de waarborgen heel hoog opgeschroefd zouden worden door bijvoorbeeld te zeggen het mag alleen in 'twaalfjaarszaken', dan krijg je een tegenbeweging dat winkeliers het zelf gaan doen en daardoor de controle verdwijnt.
J. de Lange	Wat vindt u van de toevoeging van een rechterlijke controle vooraf?
Mr. Brouwer	Overbodig! Die rechterlijke controle is overbodig. Wij als OM zijn verantwoordelijk voor de juistheid van opsporing. Wij zijn verantwoordelijk voor de toepassing van opsporingsmethoden, dat is ons vak. Wij zijn daar heel de dag mee bezig. Alleen als je praat over de bovenkant van de opsporingsmiddelen, doorzoeken van een woning etc., dan heb je vooraf toestemming nodig van de rechter-commissaris. Dat moet je bewaren voor die hele zware middelen. Ik vind dit niet zo'n zware vorm van opsporing dat er vooraf getoetst moet worden door de rechter. Dat zou ik onzinnig vinden. De rechter toetst achteraf en als die vindt dat wij te rap zijn geweest dan kan dat leiden tot bewijsuitsluiting of strafvermindering. Dat moet je niet vooraf bij de rechter gaan voorleggen.

J. de Lange	U vindt dus niet dat gezien de mate van inbreuk op de privacy de inzet van opsporingsberichtgeving met daarin een foto of identiteit van een verdachte vergelijkbaar is met een huiszoeking?
Mr. Brouwer	Nee! Ik beslis om iemand aan te houden. Ik beslis om iemand te volgen. Ik beslis om iemand zijn printgegevens op te vragen. Ja, dit tast de privacy aan maar wij houden ons aan de stappen en we houden ons aan die toets. Ik voel mij daarin ook wel wat gesteund door de jurisprudentie. Als je de 'kopschoppers' buiten beschouwing laat dan zijn er weinig uitspraken waarin het OM ongelijk heeft gekregen als het gaat om de inzet van opsporingsberichtgeving.
Mr. Brouwer	Ik wil tot slot nog een anekdote vertellen. Vorige week hebben wij een avond gehad met journalisten. Toen hebben wij een verhaal gehouden over opsporingsberichtgeving. Toen hebben wij een aantal casussen met beeldmateriaal getoond en daarbij telkens de vraag gesteld van zouden wij dit moeten laten zien. Daarbij zat bijvoorbeeld een oude vrouw die in een slijterij een fles dure whisky meenam zonder te betalen. De vraag zouden wij dit moeten publiceren. Mevrouw was evident geen veelpleger. Het interessante was dat wij strenger in leer zijn dan journalisten. De journalisten zouden veel eerder beelden laten zien, waarvan wij zoiets hadden van nou moet dit nou. Dat is ook een tendens die ik in de samenleving zie. Wij als OM mogen en kunnen altijd minder dan de samenleving en daar moeten we wel rekening mee houden. Als wij bijvoorbeeld beelden publiceren dan moet je er wel rekening mee houden dat bijvoorbeeld GeenStijl.nl met de beelden aan de haal gaat. Maar ik laat me er niet door leiden.

Bijlage L Toetsingsschema Eindhovense mishandelingszaak

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Eindhovense mishandelingszaak/Mishandeling aan de Vestdijk
Datum:	4 januari 2013
Parket:	AP Oost-Brabant
Soort zaak:	Opsporing van onbekende verdachten
Strafbare feiten:	Poging doodslag, openlijke geweldpleging
Jurisprudentie:	Verdachte 1: Rb. Oost-Brabant 28 augustus 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:4794. Verdachte 2: Rb. Oost-Brabant 28 augustus 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:4795. Verdachte 3: Rb. Oost-Brabant 28 augustus 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:4796 en Hof Den Bosch 11 december 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:5955. <u>Beroep in Cassatie ingesteld.</u> Verdachte 4 Rb. Oost-Brabant 28 augustus 2013, ECLI:NL:RBOBR:2013:4797 en Hof Den Bosch 11 december 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:5954.
Onderzoeksmethode en bron:	Inhoudsanalyse van: “Interne notitie inzake Vestdijk” (intern document).
Omschrijving van de zaak:	
Op 4 januari 2013 wordt op de Vestdijk in Eindhoven een man zwaar mishandeld. Het slachtoffer wordt o.a. tegen het hoofd geschopt (vandaar de framing tot kopschoppers) en wordt op straat achtergelaten in bewusteloze toestand. Het opsporingsonderzoek leidt in eerste instantie niet tot resultaten. Op 21 januari 2013 worden camerabeelden van de mishandeling in het programma Bureau Brabant van Omroep Brabant uitgezonden. De verspreiding leidt tot een landelijke mediahype.¹⁰ De volgende dag is de identiteit van de verdachten bij de politie bekend.	

¹⁰ Zie o.a. ‘VIDEO. Teringtiefustuigh sloopt jongen, 8 vs 1’, GeenStijl 21 januari 2013, geenstijl.nl (zoek op Teringtiefustuigh sloopt jongen) en ‘GEENSTIJL LEVERT 8 DOODSCHOPPERS AAN POLITIE’, GeenStijl 24 januari 2013, geenstijl.nl (zoek op geenstijl levert 8 doodschoppers aan politie).

De opsporingsberichtgeving:

De beelden van de mishandeling worden op 21 januari 2013 uitgezonden in Bureau Brabant van Omroep Brabant. De verspreiding van de beelden levert, door onder andere websites als GeenStijl, een mediahype op.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Proportionaliteit

In zijn requisitoir draagt de officier van justitie het volgende aan: *“In deze zaak gaat het om een ernstig incident – extreem zinloos geweld gepleegd in het uitgaansgebied door een groep van personen – met veel maatschappelijke beroering tot gevolg. Gelet hierop is wat mij betreft voldaan aan het vereiste van proportionaliteit.”*

Subsidiariteit

Zowel de Rechtbank en als het Hof hebben in deze zaak geoordeeld dat er minder ingrijpende middelen voorhanden waren om het opsporingsdoel te verwezenlijken. Het OM had ook kunnen besluiten om zogenaamde ‘stills’ uit te zenden in plaats van de integrale uitzending van de beelden. De Rechtbank en het Hof erkennen wel dat het OM voldoende heeft geprobeerd om de verdachten op een andere wijze op te sporen (kentekencontrole etc.).

De vraag is of het publiceren van ‘stills’ minder ingrijpend is dan het vertonen van bewegende beelden. Het OM is van mening van niet, zoals de Advocaat-Generaal het verwoord in zijn appelschrift: *“Stills leveren op zichzelf dezelfde inbreuk op als het vertonen van de bewegende beelden: de daders zijn herkenbaar in beeld. Alleen bij de bewegende beelden wordt het handelen van de daders expliciet getoond.”* De Advocaat-Generaal betoogt verder: *“Door het uitzenden van de beelden op deze wijze (bewegende beelden in plaats van stills) beoogt de OvJ tevens om mensen, die dicht rondom de verdachten staan (familie, vrienden), te bewegen de identiteit aan de politie kenbaar te maken: met andere woorden het effect van het uitzenden van deze beelden is veel groter dan dat bij stills, zeker na verloop van twee weken.”* Hiermee beschrijft de A-G het doel van het OM van het vrijgeven van de beelden: het snel opsporen van de verdachten, vanwege de grote onrust.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

In deze zaak ging het om opsporing van onbekende verdachten. Voor deze categorie geldt dat enkel een bewuste afweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit moet volgen. In deze zaak is dat gebeurd (zie hierboven).

In deze zaak is geen toestemming verleend door de hoofdofficier van justitie.

Conclusie:

De ernst van de feiten maken de inmenging in verhouding met het te beschermen belang. De vraag of het tonen van een bewegende beelden in plaats van een ‘still’ minder ingrijpend is, is zonder uitspraak van de Hoge Raad niet eenvoudig te beantwoorden. Al bestaat de neiging om te zeggen dat het tonen van ‘stills’ minder ingrijpend is dan het tonen van bewegende beelden. Bij zowel het publiceren van ‘stills’ als bewegende beelden wordt het portret van de verdachte vrijgegeven. Het effect van bewegende beelden is echter groter,

omdat de daden van de verdachte zichtbaar zijn. Bij het uitzenden van 'stills' is, achteraf, niet te bepalen of hetzelfde doel bereikt had kunnen worden, namelijk de opsporing van de verdachten. Je weet immers niet of de 'stills' ook zo ruim bekeken zouden worden. De uitzending van de bewegende beelden heeft wel bijgedragen aan het ontstaan van een mediahype.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving heeft de hoofdofficier van justitie geen toestemming verleend. De ontbrekende toestemming heeft geen nadeel voor de verdachten opgeleverd, zodat de inmenging hierdoor niet onvoorzienbaar werd.

In deze zaak is, gelet op bovenstaande, een voorzienbare inmenging gepleegd. Het is twijfelachtig of de inmenging ook proportioneel was.

Bijlage M Toetsingsschema Oosterhoutse mishandelingszaak

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Oosterhoutse mishandelingszaak
Datum:	19 januari 2013
Parket:	AP Zeeland-West-Brabant
Soort zaak:	Opsporing van onbekende verdachten
Strafbare feiten:	Medeplegen poging zware mishandeling
Jurisprudentie:	Verdachte 1: Rb. Zeeland-West-Brabant 25 juni 2013, ECLI:NL:RBZWB:2013:5621 en Hof Den Bosch 22 januari 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:63. Verdachte 2: Rb. Zeeland-West-Brabant 25 juni 2013, ECLI:NL:RBZWB:2013:5619. De vonnissen van de overige verdachten niet gepubliceerd.¹¹
Onderzoeksmethode en bron:	Interview met mr. K. Van Damme, rechercheofficier parket Zeeland-West-Brabant, bijlage N.
Omschrijving van de zaak:	
Op 19 januari 2013 mishandelen een vijftal jongens een andere jongen in Oosterhout. De jongen wordt in bewusteloze toestand achtergelaten op straat. De mishandeling is opgenomen op beveiligingscamera's. Op 26 januari 2013 bekijken agenten deze beelden en herkennen een mogelijke betrokkene. Van deze betrokkene wordt op 26 januari 2013 de identiteit vastgesteld, namelijk verdachte 1. Op 13 februari 2013 herkennen ook andere agenten de betrokkene als verdachte. Op 17 februari 2013 zien agenten verdachte 1 samen met twee andere personen lopen in Oosterhout. Agenten stellen de identiteit van de deze personen vast. Een van de agenten merkt op dat deze twee personen voldoen aan het signalement van de overige daders. Eveneens op 17 februari 2013 legt een getuige een verklaring af over de betrokkenheid van twee personen bij de vechtpartij. Verdachte 1 wordt op 20 februari 2013 officieel als verdachte aangemerkt en er wordt op zijn telefoonnummer een telefoontap geplaatst. Op 22 en 23 februari 2013 worden flyers in Oosterhout verspreid met daarop de aankondiging dat beelden van de vechtpartij zullen worden verspreid. Op 25 februari 2013 worden ten slotte beelden van de mishandeling getoond in het opsporingsprogramma Bureau Brabant van Omroep Brabant.	

¹¹ Zie: 'Jeugddetentie en werkstraffen voor uitgaansgeweld Oosterhout', De Rechtspraak 25 juni 2013, rechtspraak.nl (zoek op: 'Jeugddetentie en werkstraffen voor uitgaansgeweld Oosterhout'). Geraadpleegd op 28 april 2014.

De opsporingsberichtgeving:

Op 25 februari 2013 wordt in de uitzending van Bureau Brabant aandacht aan de zaak besteed. Er worden camerabeelden van de mishandeling vertoond. De beelden krijgen landelijke bekendheid door verspreiding op internet op sites als GeenStijl.¹²

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Proportionaliteit

Het is een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan, het feit heeft zich afgespeeld in de volle openbaarheid waardoor het een geschokte samenleving heeft opgeleverd.

Subsidiariteit

Volgens de heer Van Damme was de inzet van opsporingsberichtgeving op dat moment de beste mogelijkheid, ondanks dat er wellicht iets anders mogelijk was.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

In deze zaak gaat het om de inzet van opsporingsberichtgeving voor onbekende verdachten. Voor deze categorie geldt dat enkel een bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit moet plaatsvinden voordat opsporingsberichtgeving wordt ingezet. In deze zaak is dat gebeurd.

De rechercheofficier heeft onder mandaat toestemming verleend voor de inzet van opsporingsberichtgeving.

Conclusie:

Het strafbare feit staat vanwege het maatschappelijk effect in verhouding met de inmenging. Het lijkt echter aannemelijk dat er minder ingrijpende opsporingsmiddelen voorhanden waren, dan de inzet van opsporingsberichtgeving. Op het moment van de inzet van opsporingsberichtgeving was de identiteit van één verdachte bekend en waren twee vage namen van medebetrokkenen bekend. Het lijkt daarom aannemelijk dat er andere minder ingrijpende opsporingsmiddelen, zoals het verhoren van de bekende verdachte, ingezet hadden kunnen worden. De inmenging zal door het EHRM niet proportioneel worden geacht omdat er minder ingrijpende opsporingsmiddelen voor handen waren.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving heeft de hoofdofficier van justitie geen toestemming verleend. De ontbrekende toestemming heeft geen nadeel voor de verdachten opgeleverd, zodat de inmenging hierdoor niet onvoorzienbaar werd.

In deze zaak is, gelet op bovenstaande, een voorzienbare maar niet proportionele inmenging gepleegd.

¹² 'Bureau Brabant. 5 tegen 1 in Oosterhout', 25 februari 2013, geenstijl.nl (zoek op 5 tegen 1 in Oosterhout).

Bijlage N Interview met mr. Van Damme

Geïnterviewde:	mr. K. van Damme
Functie:	Rechercheofficier parket Zeeland-West-Brabant
Datum	7 april 2014
Plaats	Den Haag (telefonisch)
Interviewer	Jan-Willem de Lange

Spreeker:	Uiting:
J. de Lange	U heeft als rechercheofficier besloten om in de Oosterhoutse zaak opsporingsberichtgeving in te zetten. Waarom heeft u daartoe besloten?
Mr. Van Damme	Vanwege de ernst van de zaak en de stand van zaken in het onderzoek.
J. de Lange	Ik lees in het vonnis van de rechtbank Zeeland-West-Brabant en het arrest van het Gerechtshof Den Bosch dat op het moment van verspreiding van de opsporingsberichtgeving al de identiteit van drie verdachten bekend was. Klopt dat?
Mr. Van Damme	Dat klopt niet, dat is een fout in het vonnis en in het arrest. Van slechts één verdachte was mogelijk de identiteit bekend. Van twee anderen waren slechts namen genoemd, maar bestond geen absolute zekerheid. Zo staat het ook in het dossier alleen de rechtbank heeft daarover iets anders opgeschreven.
J. de Lange	Er waren op dat moment geen andere mogelijkheden om de verdachten op te sporen?
Mr. Van Damme	Dit was op dat moment de beste mogelijkheid en daar kies je voor. Misschien was er iets anders mogelijk maar je weegt af en dit was op dat moment de beste mogelijkheid.
J. de Lange	Van één verdachte was dus al de identiteit bekend. Waarom was het dan noodzakelijk om zijn gezicht nog 'ongeblurd' te tonen?
Mr. Van Damme	Dat had te maken met de beelden die uitgezonden gingen worden, want als je één iemand in die club 'blurd' dan krijg je beelden die op een rare manier in de uitzending komen. Daarnaast is het schadelijk voor de herkenning voor de rest van de groep. Mensen maken combinaties van wat ze zien. Er is wel voor gekozen om deze jongen niet apart in beeld te brengen, zoals bij de anderen verdachten wel is gebeurd.
J. de Lange	In deze zaak is besloten om de verdachten te waarschuwen. Waarom is dat gedaan?
Mr. Van Damme	In het kader van de proportionaliteit en subsidiariteit. Het is een zwaar middel en door veel aandacht te vragen van te voren hoop je dat mensen zichzelf gaan melden. Als dat uiteindelijk niet lukt dan schakelen we het publiek in.
J. de Lange	Vindt u dat verdachten altijd gewaarschuwd moeten worden?
Mr. Van Damme	Nee, vind ik niet, omdat elke zaak verschillend is.
J. de Lange	Had u achteraf gezien ook opsporingsberichtgeving ingezet als u geweten had dat er zoveel media-aandacht zou ontstaan?
Mr. Van Damme	Ja, het is moeilijk oordelen achteraf. Het was toen een goede beslissing en ik zou niet weten hoe die anders genomen zou moeten worden.

J. de Lange	Moet het OM rekening houden met enorme media-aandacht?
Mr. Van Damme	Daarmee moet je rekening houden als het nodig is. In deze zaak had ik niet van te voren deze enorme media-aandacht verwacht, dus kan je er ook niet over nadenken. Kort daarvoor was er nog een ergere schoppartij op de Grote Markt in Breda en daar heeft toen niemand over geschreven. Het ontstaan van media-aandacht kan zo maar gebeuren.
J. de Lange	Kort hiervoor heeft bijvoorbeeld de Eindhovense mishandelingszaak gespeeld. Was dat voor u geen aanleiding om rekening te houden met media-aandacht?
Mr. Van Damme	Je neemt alles mee in je afweging, maar de Eindhovense zaak is volstrekt onvergelijkbaar met de Oosterhoutse zaak dus kan je die vergelijking niet één op één pakken.
J. de Lange	De Rechtbank en het Hof hebben een vormverzuim vastgesteld vanwege de ontbrekende toestemming van de hoofdofficier van justitie. Is dat vaker gebeurt in het arrondissement Zeeland-West-Brabant?
Mr. Van Damme	Ik weet het niet. Ik zit hier nu bijna acht jaar en ik kan me niet herinneren dat eerder dit vormverzuim is vastgesteld. Het is zelfs nog interessanter dat de rechtbank een gebrek aan mandaat constateert, wat er wel was, maar goed dat is een oordeel van de Rechtbank.
J. de Lange	U kunt niet verklaren waarom specifiek in deze zaak het vormverzuim is vastgesteld?
Mr. Van Damme	Nee, ik heb geen idee waarom de Rechtbank dat heeft gedaan. Dat is ook onjuist.
J. de Lange	Vindt u dat in de Aanwijzing voldoende waarborgen zijn opgenomen?
Mr. Van Damme	Ik vind dat de Aanwijzing voldoende waarborgen biedt.
J. de Lange	Wat vindt u van het feit dat de juistheid van het opsporingsmiddel pas achteraf wordt getoetst?
Mr. Van Damme	Ik vind dat de rechter altijd achteraf moet kunnen toetsten.
J. de Lange	Is het beter om deze toetsing naar voren te halen, door bijvoorbeeld er een machtiging van de r-c eraan te koppelen?
Mr. Van Damme	Ik weet niet of het beter is. Ik zou het in ieder geval niet bepleiten, omdat ik vind hoe het op dit moment is geregeld met voldoende waarborgen is omgeven.
J. de Lange	Een vergelijking met bijvoorbeeld een huiszoeking of telefoontaps gaat volgens u dan niet op?
Mr. Van Damme	Nee, want je weet bijvoorbeeld dat je op straat wordt opgenomen terwijl je dat niet weet als je getapt wordt.

Bijlage O Toetsingsschema Hasèn A.

Algemene gegevens	
Naam zaak:	Moord Marisse van der B. en ontvoering dochtertje I. door Hasèn A.
Datum:	9 augustus 2004
Parket:	AP Oost-Nederland
Soort zaak:	Plaatsing op de nationale opsporingslijst van een voortvluchtige onherroepelijk veroordeelde.
Strafbare feiten:	1. Medeplegen van moord. 2. Medeplegen van opzettelijk iemand wederrechtelijk van de vrijheid beroven en beroofd houden, terwijl het feit de dood ten gevolge heeft. 3. Medeplegen van mensenroof. 4. Medeplegen van opzettelijk een minderjarige onttrekken aan het wettig over hem gesteld gezag of aan het opzicht van degene die dit desbevoegd over hem uitoefent, terwijl list en geweld zijn gebezigd en terwijl de minderjarige beneden de twaalf jaren oud is. 5. Medeplegen van het in het bezit zijn van een reisdocument waarvan hij weet dat het vervalst is.
Jurisprudentie:	Rb. Almelo 14 november 2006, ECLI:NL:RBALM:2006:AZ2344.
Onderzoeksmethode en bron:	Inhoudsanalyse van: verzoek aan PaG om overgaan tot de inzet van opsporingsberichtgeving (intern document).
Omschrijving van de zaak:	
Hasèn A. is op 14 november 2006 door de rechtbank in Almelo bij verstek veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf wegens o.a. de moord op zijn ex-vrouw en de ontvoering van hun dochtertje. A. heeft na de moord het dochtertje meegenomen naar Libië en waarschijnlijk verblijven zij daar nog. Door de politieke situatie onder het regime van kolonel Kadhafi was het niet mogelijk om A. of dochtertje I. terug naar Nederland te halen. Na de val van het regime van kolonel Kadhafi is deze positie situatie veranderd, waardoor het OM een herhaalde poging wil doen om A. aan te houden, door hem op de Nationale Opsporingslijst te plaatsen.	

De opsporingsberichtgeving:

Op 22 november 2013 wordt A. op de Nationale Opsporingslijst geplaatst, hiervoor wordt zijn naam evenals zijn foto opnieuw verspreid. Op 26 november 2013 wijdt het programma Opsporing Verzocht (opnieuw) een uitzending aan de zaak. De beelden zijn later ook verspreid door andere media.

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Proportionaliteit

A. is veroordeeld voor zeer ernstige feiten, zoals moord en ontvoering van zijn dochtertje. De gruwelijke omstandigheden rond de moord worden de verdachte zeer zwaar aangerekend en daarom wordt hij ook tot een levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Naast de ernst van de feiten speelt in deze zaak ook het nabestaanden belang. Het dochtertje van slachtoffer en A. bevindt zich naar alle waarschijnlijkheid nog in Libië, daarom wil het OM graag het dochtertje weer herenigen met haar opa en oma in Nederland.

Subsidiariteit

A. is onmiddellijk naar de moord naar Libië vertrokken. Met dit land heeft Nederland geen uitleveringsverdrag, waardoor hij niet in Libië kan worden aangehouden. Hij zou wel regelmatig Libië verlaten. Andere opsporingsmiddelen zijn tot nu toe niet effectief gebleken, waardoor er geen minder ingrijpende opsporingsmiddelen meer voor handen waren.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

A. wordt gezien als een niet-gedetineerde onherroepelijk veroordeelde, die aangehouden moet worden vanwege de executie zijn veroordeling. A. is strikt genomen echter niet onherroepelijk veroordeeld. A. is bij verstek veroordeeld waardoor het vonnis door het OM aan hem betekend moet worden (artikel 366 Sv.), dat is echter nog niet gebeurd vanwege zijn onbekende verblijfplaats. A. kan als het vonnis ooit aan hem betekend wordt, op grond van artikel 408 lid 2 Sv., nog binnen veertien dagen hoger beroep instellen. Het vonnis kan daarom nog niet als onherroepelijk worden aangemerkt. In de Aanwijzing is de categorie niet-onherroepelijk veroordeelden niet opgenomen. Het OM behandelt A. daarom naar analogie van een onherroepelijk veroordeelde.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving bij niet-gedetineerde onherroepelijk veroordeelde gelden de volgende voorwaarden:

- Door de voorzitter van het L.O.O. is op 12 november 2013 een advies gegeven.
- Gezocht persoon is veroordeeld voor een ernstig misdrijf met een strafbedreiging van acht jaar of meer: in casu is A. o.a. veroordeeld voor het medeplegen van moord en hij heeft daarvoor de levenslange gevangenisstraf voor gekregen.
- De inzet van andere opsporingsmiddelen bieden onvoldoende uitzicht op aanhouding: signaleringen bij Interpol blijken niet effectief.
- Na een bewuste belangafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit: zie hierboven.

Conclusie:

A. is veroordeeld voor een zeer ernstig feit, namelijk moord. De inzet van opsporingsberichtgeving staat daarom in verhouding met de ernst van het feit. Al enkele jaren is geprobeerd om de verdachte op minder ingrijpende manieren op te sporen, zonder resultaat. De inzet van opsporingsberichtgeving was daarom proportioneel.

De inmenging was echter niet voorzienbaar. In de zaak A. is gehandeld alsof er sprake is van een onherroepelijk veroordeelde, terwijl feitelijk A. dat niet is. De beleidsvrijheid van een overheid is door de eis van voorzienbaarheid niet volledig aan banden gelegd. Het strijdig met de Aanwijzing handelen zou daarom onder de beleidsvrijheid van de overheid geschaard kunnen worden. Het EHRM legt soms de beleidsvrijheid wel aan banden en worden er extra gedetailleerde regels in het 'recht' vereist. Vanwege de aard van de inmenging lijken de extra gedetailleerde regels ook voor het verspreiden van camerabeelden te gelden. In de extra gedetailleerde regels moet zijn opgenomen in welke soort zaken het opsporingsmiddel kan worden ingezet. De regels gelden altijd onverkort. Het is dus onwaarschijnlijk dat het EHRM een beroep op de beleidsvrijheid zal honoreren. De inzet van opsporingsberichtgeving in de zaak A. was daarom niet voorzienbaar en daarmee in strijd met het 'recht', dat een schending van artikel 8 EVRM oplevert.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving heeft de hoofdofficier van justitie toestemming verleend en aan de overige voorwaarden voor een voorzienbare inmenging is ook voldaan.

De inmenging in deze zaak was wel proportioneel maar echter niet voorzienbaar zodat er sprake is van een niet gerechtvaardigde inmenging.

Bijlage P Toetsingsschema B. en Van der P.

Algemene gegevens	
Naam zaak:	B. & Van der P.(Bonnie and Clyde)
Datum:	Vanaf 10 februari 2014
Parket:	AP Noord-Nederland
Soort zaak:	Opsporing van verdachten waarvan de identiteit bekend is
Strafbare feiten:	Onder andere verdacht van: 1. Wederechtelijke vrijheidsberoving (meermalen gepleegd) 2. Poging doodslag 3. Diefstal met geweld (meermalen gepleegd) 4. Zware mishandeling (meermalen gepleegd)
Jurisprudentie:	Zaak lopende
Onderzoeksmethode en bron	Inhoudsanalyse van: verzoek aan PaG om over te gaan op de inzet van opsporingsberichtgeving d.d. 21 februari 2014 (intern document).
Omschrijving van de zaak:	
B. & Van der P. beheersten eind februari 2014 het Nederlandse nieuws. Als de Nederlandse 'Bonnie en Clyde' zouden zij rovend door Nederland trekken, wat resulteerde in een klopjacht door de Nederlandse en Duitse politie. B. & Van der P. worden ervan verdacht op 10 februari 2014 een vrouw in Meppel te hebben overvallen en haar vervolgens gekneveld meegenomen te hebben in de kofferbak van haar auto. Op 11 februari 2014 wordt de vrouw achtergelaten in de buurt van Lelystad. Het duo wordt er eveneens van verdacht dat zij op 18 februari 2014 een huis in Lage Mierde hebben overvallen. Tijdens deze overval zouden zij ook de aanwezigen ernstig hebben mishandeld. Op 21 februari 2014 besluit het OM de foto's en de identiteit van de verdachten openbaar te maken, dit resulteert in landelijke berichtgeving over de zaak. De verdachten worden eveneens ervan verdacht van een inbraak in Enschede op 24 februari 2014.¹³ Het duo wordt bij deze inbraak betrapt. Degene die hen betrapt wordt vervolgens neergeschoten. Op de vlucht ontvoeren zij ook nog een slachtoffer. Het duo wordt op 26 februari 2014 in Duitsland gearresteerd.¹⁴	

¹³ 'Aangehouden: vuurwapengevaarlijke verdachten', Politie 26 februari 2014, politie.nl (zoek op: 'Aangehouden vuurwapengevaarlijke verdachten').

¹⁴ 'Tijdljn: vuurgevaarlijk duo gezocht', RTL Nieuws 25 februari 2014, rtlnieuws.nl (zoek op: 'Tijdljn: vuurgevaarlijk duo gezocht'). Geraadpleegd op: 1 april 2014.

De opsporingsberichtgeving:

Op 21 februari 2014 zendt het OM een opsporingsbericht uit via alle landelijke media. In het opsporingsbericht wordt zowel de naam als een foto van de verdachten verspreid. Op 24 februari 2014 zendt het OM het opsporingsbericht opnieuw uit. De opsporingsberichten en de daaraan gerelateerde nieuwsberichten beheersen het Nederlandse nieuws. Een zoekopdracht met daarin de naam van de verdachten levert op Google ongeveer 24.000 hits op.¹⁵

Proportionaliteit en subsidiariteit:

Proportionaliteit

De (was)lijst van verdenkingen van misdrijven, gepleegd door de verdachten is aanzienlijk en ernstig. De feiten hebben geleid tot onrust in de samenleving en er was een zeer grote recidivekans aanwezig. Daarnaast speelt het waarschuwingselement mee. De burger moet gewaarschuwd worden voor deze gevaarlijke personen.

Subsidiariteit

Het OM en de politie hebben op verschillende andere minder ingrijpende manieren geprobeerd de verdachten aan te houden. Diverse bekende telefoonnummers zijn getapt en uitgepeild, kentekens zijn gesignaleerd, pintransacties opgevolgd, onderzoek van campings en verspreiding van foto's binnen de politie hebben niks opgeleverd. Via naaste familieleden is ook geprobeerd contact te zoeken met de verdachten. Op zéér korte termijn was er daarom geen zich op aanhouding via andere opsporingsmiddelen. Deze zéér korte termijn was gewenst vanwege de ernst van de gepleegde delicten, de maatschappelijke impact daarvan, de antecedenten van Van der P. en het gevaar op nieuwe ernstige delicten.

Waarborgen uit de Aanwijzing:

In deze zaak is er sprake van opsporing van bekende verdachten, hiervoor gelden de volgende waarborgen.

- Toestemming van de voorzitter van het College: gegeven op 21 februari 2013.
- Tegen de verdachten moeten ernstige bezwaren zijn: er moet sprake zijn van meer dan een redelijk vermoeden van schuld (ex. 27 Sv.). Er was sprake van meer dan een redelijk vermoeden van schuld omdat de verdachten onder andere door de slachtoffers zijn herkend.
- Kans op recidiverisico: is zeer hoog vanwege de opstapeling van ernstige geweldsdelicten in zeer korte tijd.
- Inzet van andere opsporingsmiddelen biedt onvoldoende uitzicht op aanhouding binnen de gewenste termijn: ja, zie onder subsidiariteit.
- Bewuste belangenafweging van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit; zie onder proportionaliteit en subsidiariteit.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving is geen toestemming verleend door de hoofdofficier van het parket Noord-Nederland.

¹⁵ Zoekopdracht "Van der Ploeg en Bircan" op 3 april 2014.

Conclusie:

In deze zaak stond de ernst van de feiten in verhouding met de inmenging, omdat het zeer ernstige delicten betrof en daardoor was een snelle aanhouding gewenst. De ernst van de delicten kwam voort uit het gebruikte geweld en de maatschappelijke onrust die de feiten met zich teweeg brachten. De snelle aanhouding was gewenst vanwege het zeer hoge recidivegevaar.

Het OM heeft op verschillende minder ingrijpende manieren geprobeerd om de verdachten op te sporen, dit zonder resultaat.

Voor de inzet van opsporingsberichtgeving heeft de hoofdofficier van justitie geen toestemming verleend. De ontbrekende toestemming heeft geen nadeel voor de verdachten opgeleverd, zodat de inmenging hierdoor niet onvoorzienbaar werd.

In deze zaak is, gelet op bovenstaande, een proportionele en voorzienbare inmenging gepleegd.